

Ami lemaradt

A/D átalakítás – Nyquist tétel

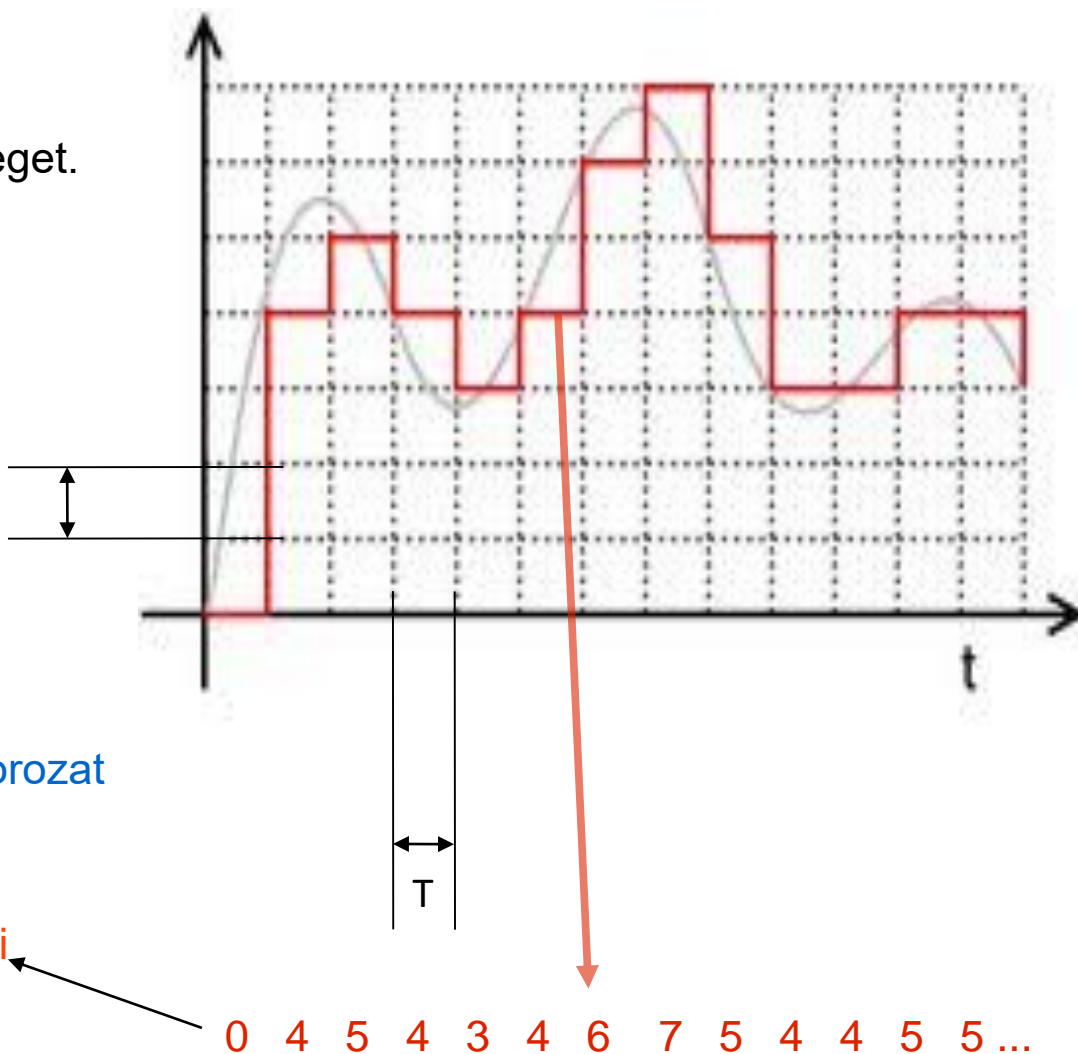
Digitális jelek– A/D átalakítás (ADC)

Az analóg jelet T időközönként
mintavételezzük,
Azaz megmérjük pl. a feszültséget.
A mért értékeket számsorként
tároljuk

Mérési pontosság
(bitek száma!)

Időben és értékekben diszkrét sorozat

A számsort veszteség és további zaj
nélkül lehet feldolgozni és továbbítani

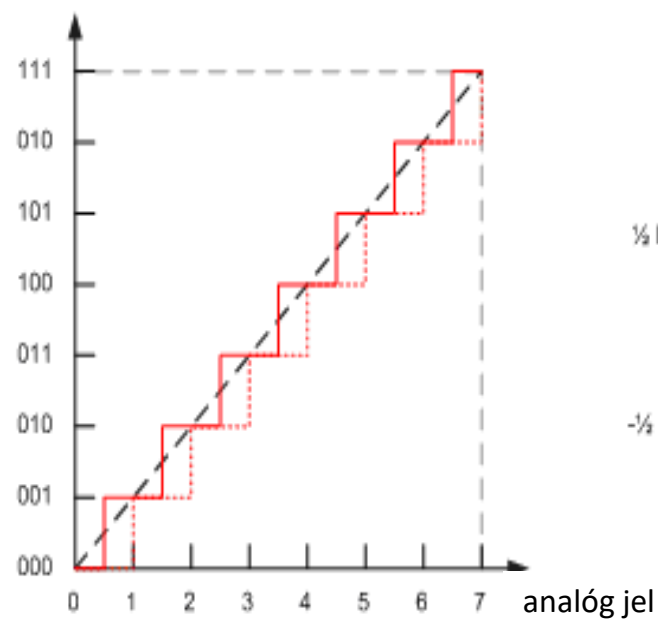

Digitális jelek - Kvantálás

Mi történik a köztes értékekkel?

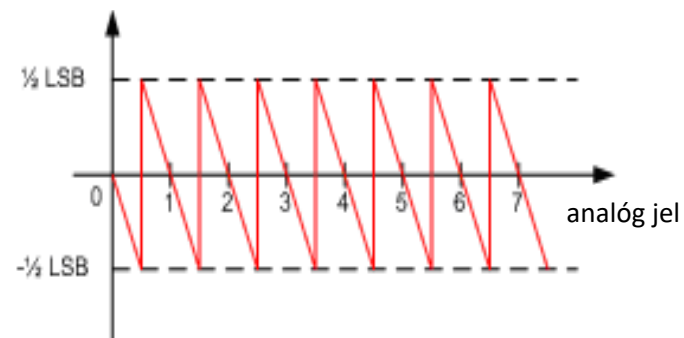
Elvesznek!

Digitális jel

(a)

Kvantálási hiba

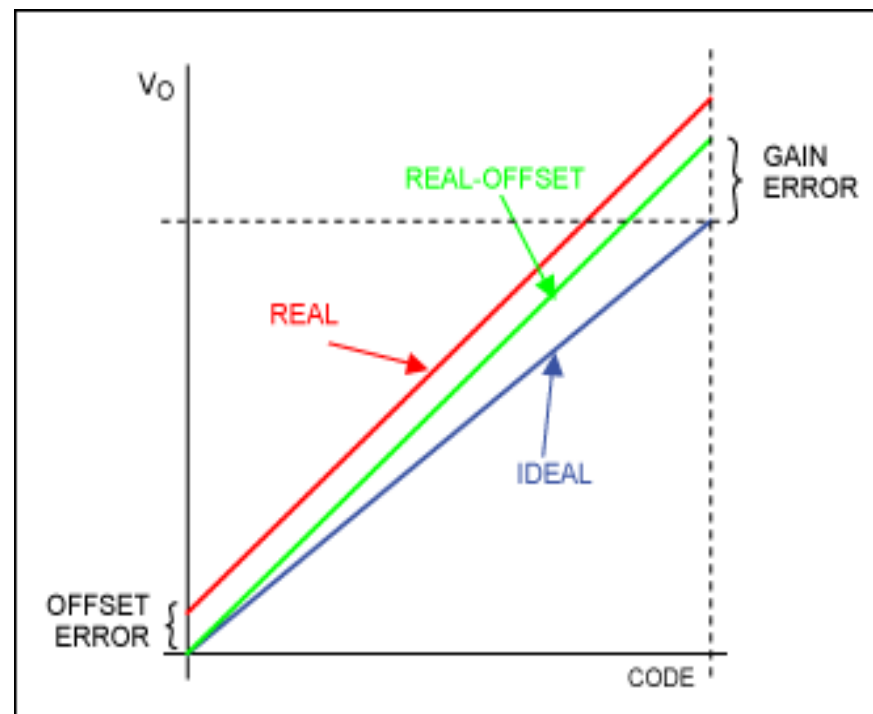
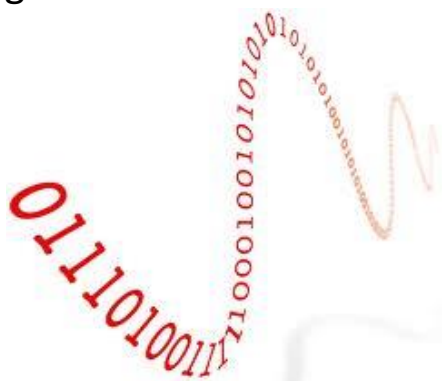

(b)

Digitális analóg átlalkítás (DAC)

Számsorból analóg jel visszanyerése

Ez technikailag egyszerűbb,
kész megoldások vannak

Lehetséges hibák
(elkerülhető)

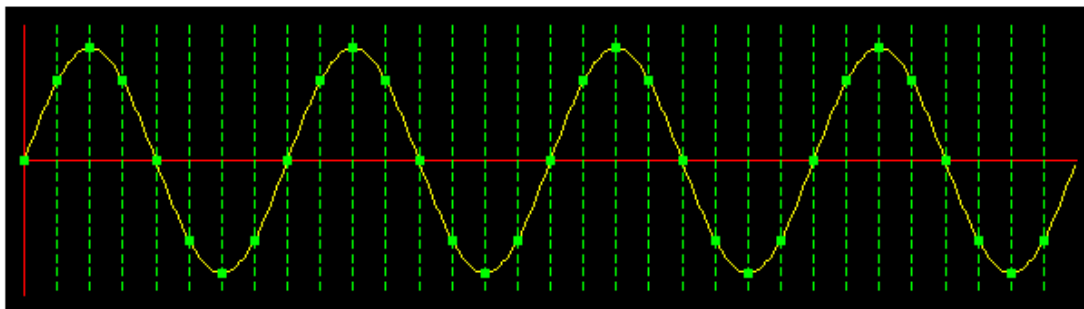
Digitális jelek – Mintavételezés

Ha nem szinusos a jel: minden frekvencia-komponenst kezelni kell.

$$f = 1000 \text{ Hz}$$

$$f_s = 8000 \text{ Hz}$$

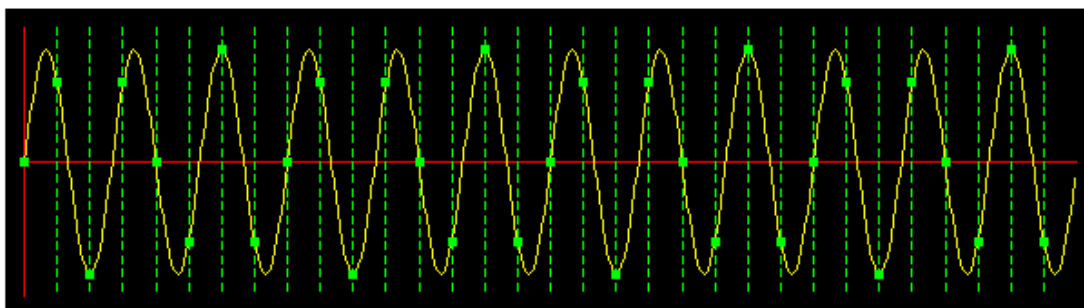
OK

$$f = 3000 \text{ Hz}$$

$$f_s = 8000 \text{ Hz}$$

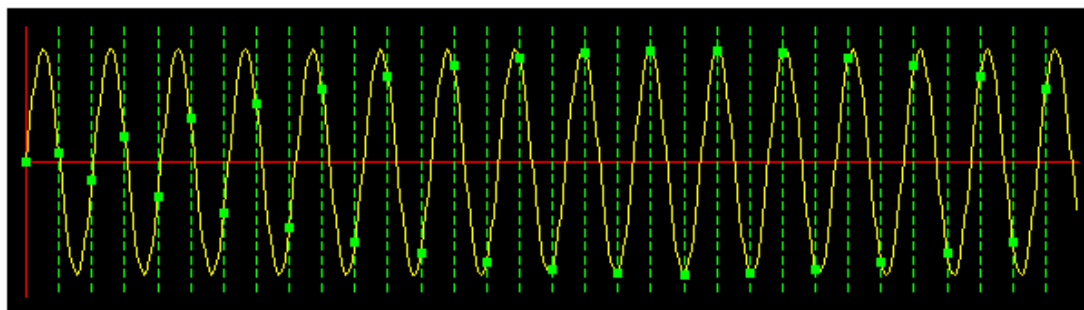
Még jó

$$f = 3900 \text{ Hz}$$

$$f_s = 8000 \text{ Hz}$$

Még jó

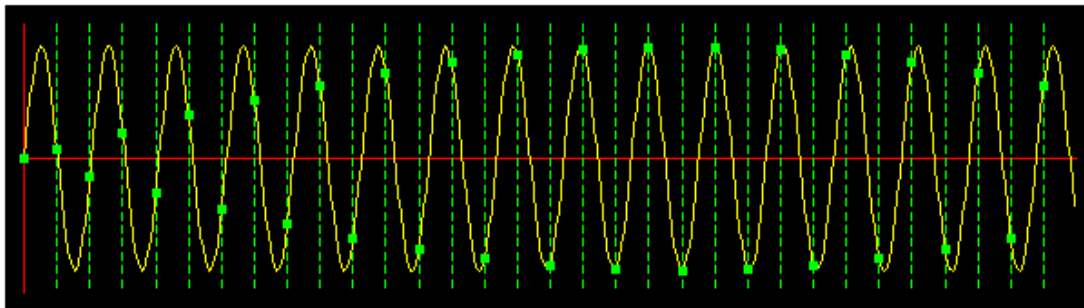
Digitális jelek – Mintavételezés

Ha nem szinuszos a jel: minden frekvencia-komponenst kezelni kell.

$$f = 3900 \text{ Hz}$$

$$f_s = 8000 \text{ Hz}$$

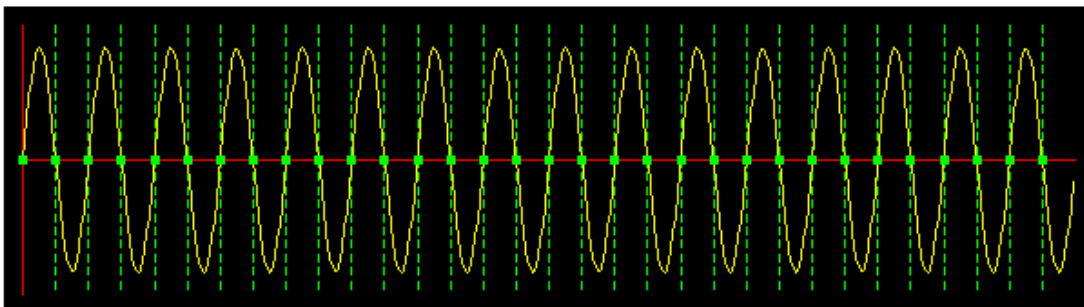
Még jó

$$f = 4000 \text{ Hz}$$

$$f_s = 8000 \text{ Hz}$$

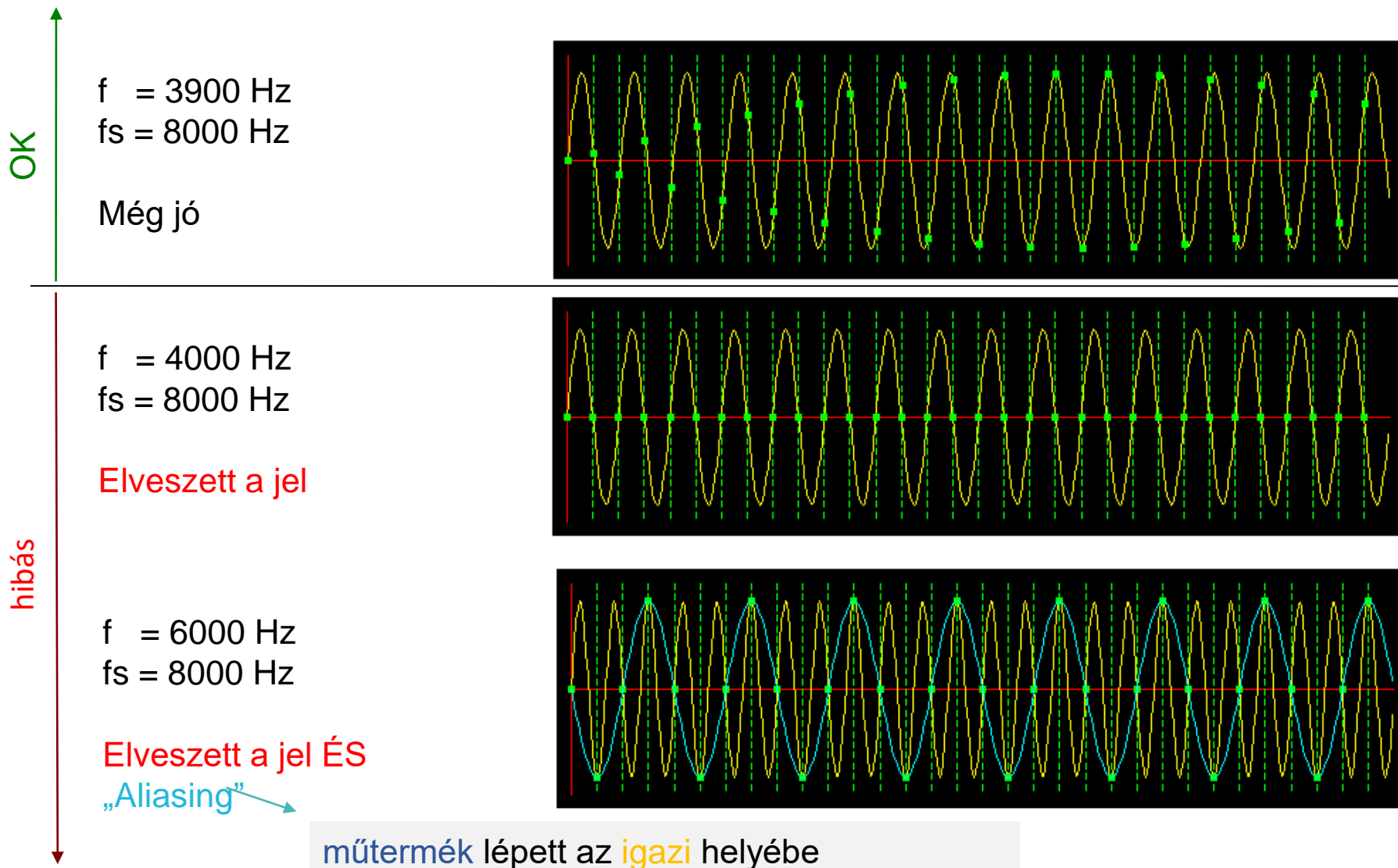
elvesztettük

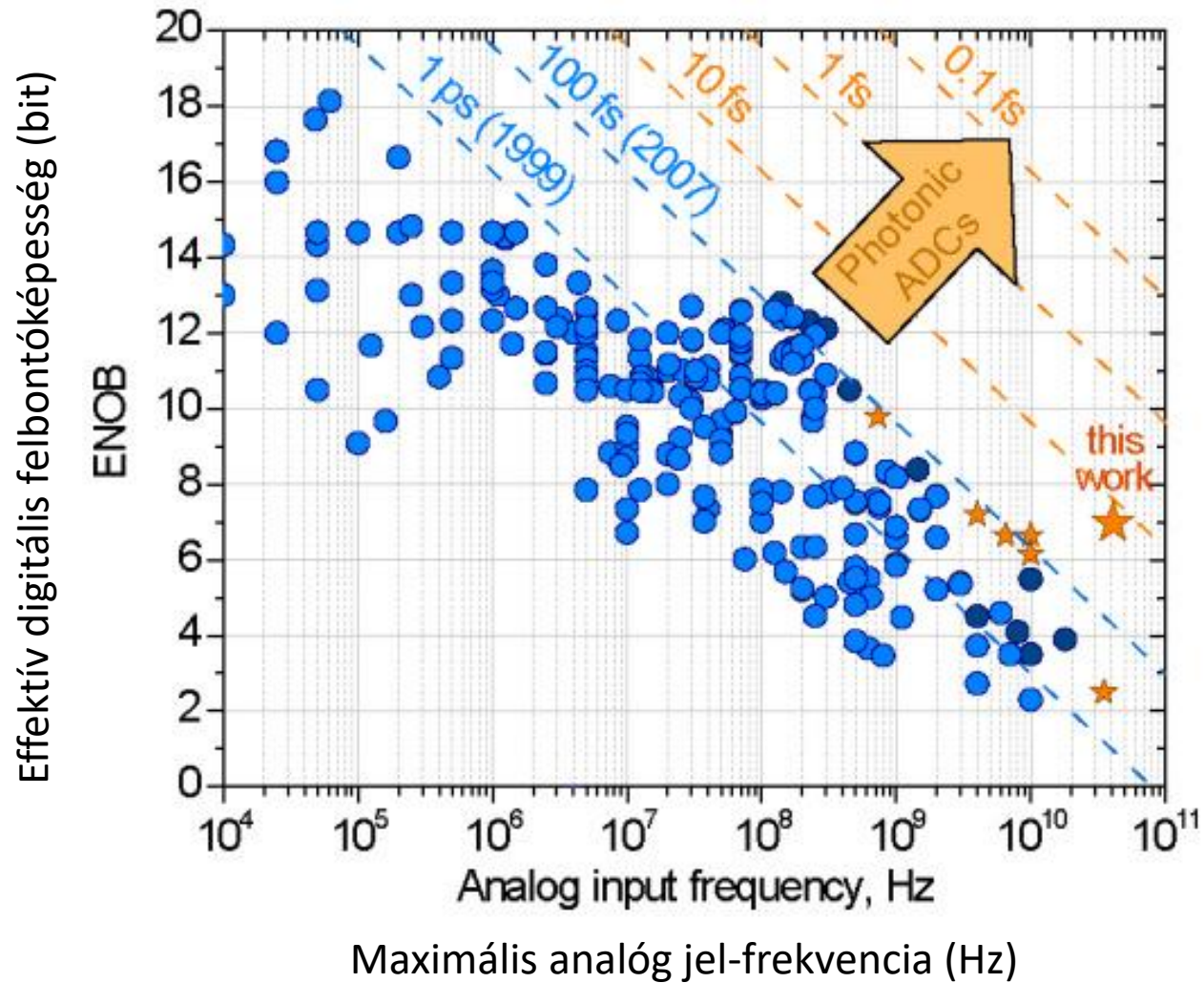
Nyquist tétel: a mintavételezési frekvencia (f_s) legalább a maximális jel-frekvencia 2x-ese legyen

Digitális jelek – Mintavételezés

Nyquist tétel: a mintavételezési frekvencia (f_s) legalább a maximális jel-frekvencia 2x-e legyen

ADC-k felbontása és mintavételi frekvenciája

Impulzusgenerátorok, pacemaker, nagyfrekvenciás hőterápia

(és egy kis erősítő)

Schay G.

Tematika

Erősítők és frekvencia-szelektív áramkörök (csak minimum)

Sin-os jelgenerátorok

Nagyfrekvenciás hőterápia / sebészet

Impulzus-generátorok

Pacemaker

Erősítők vizsgálata

$$\text{Signal}(t) \leftrightarrow \sum_i A_i \cdot \sin(\omega_i t) + B_i \cos(\omega_i t)$$

$$F(\omega) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \cdot \int_{-\infty}^{+\infty} f(t) e^{i\omega t} dt$$

Minden jel az információ egyfajta megjelenítése

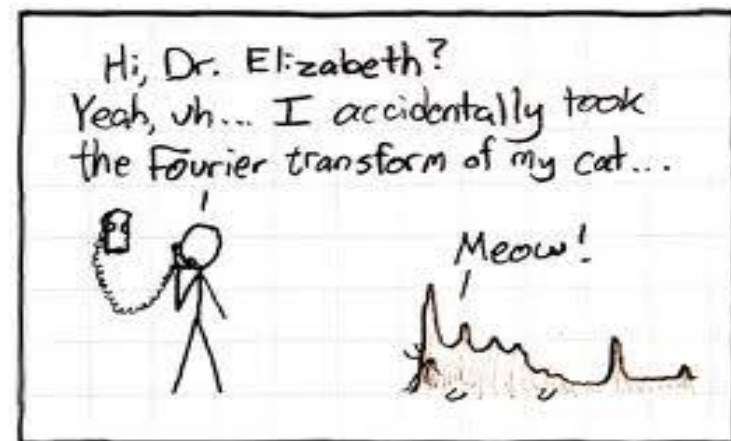
Ugyanazt a jelet megjelölhetjük az idő függvényében,

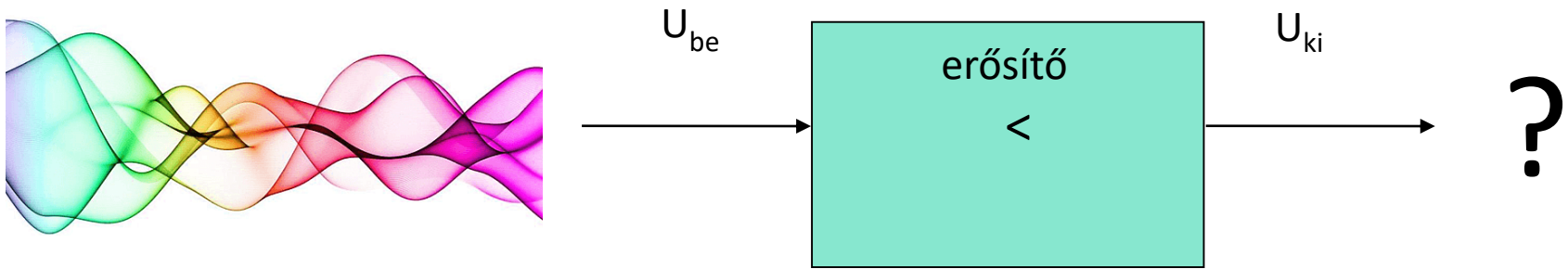
vagy

a spektrumot ábrázoljuk, a kettő ugyanannak a jelnek a két formája.

Csak tudni kell „olvasni”

(Picasso: La Crucifixion)

Mi lesz a jelünkkel?

$$\text{Jel}(t) \longleftrightarrow \sum_i A_i \cdot \sin(\omega_i t) + B_i \cos(\omega_i t)$$

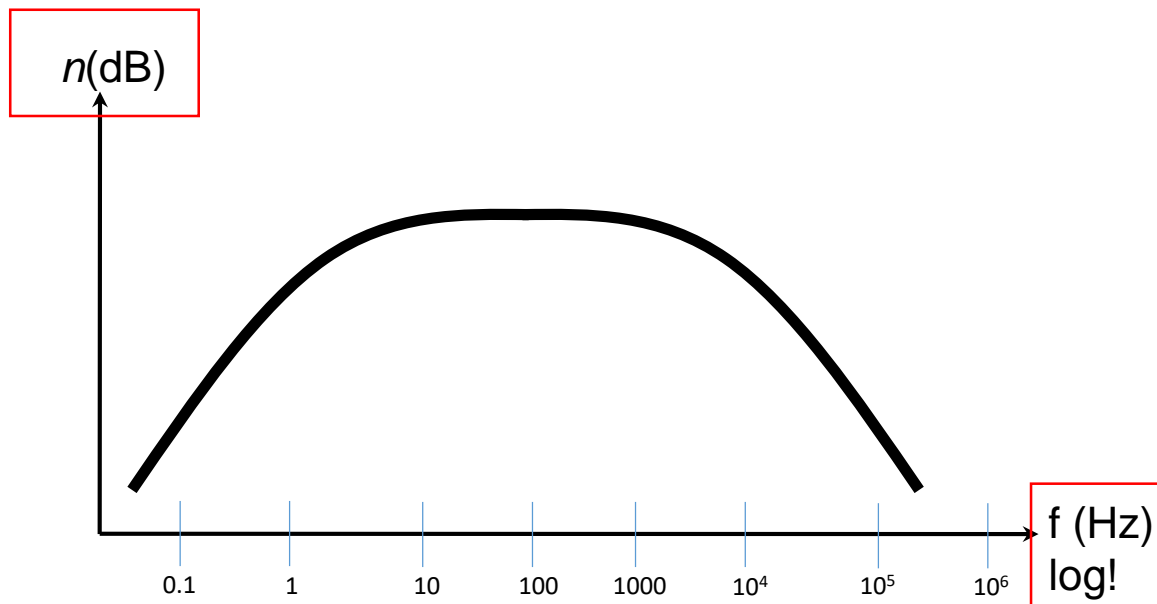
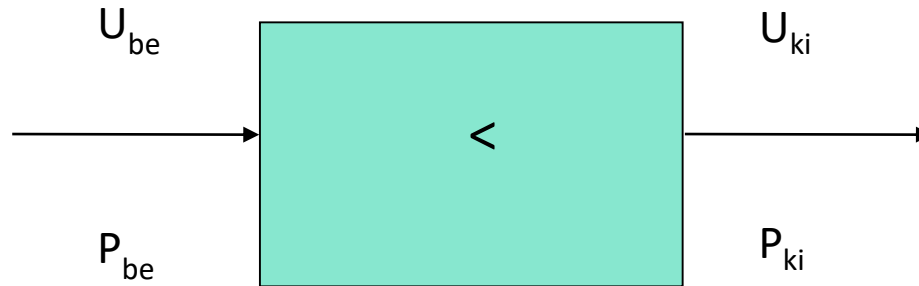
$$F(\omega) = \frac{1}{\sqrt{(2\pi)}} \cdot \int_{-\infty}^{+\infty} f(t) e^{i\omega t} dt$$

A Fourier analízis megmondja!

Elegendő az erősítőt (sőt bármilyen jel-átviteli eszközt) CSAK SIN-os jellel megvizsgálni, Azután az így kapott **átviteli karakterisztika** segítségével minden kiszámolható

$$n = 10 \cdot \log(P_{ki}/P_{be})$$

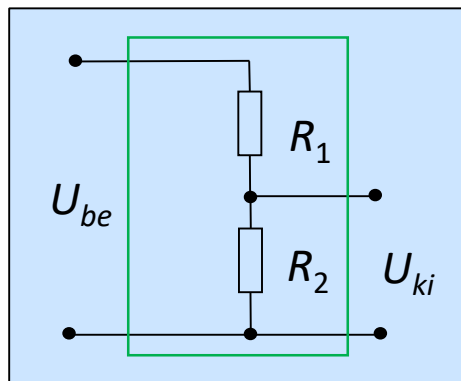
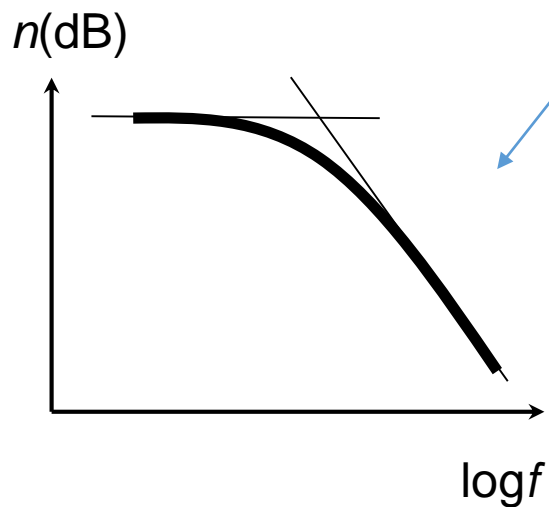
$$P = U \cdot I = U \cdot (U/R) = U^2/R$$

$$n = 10 \cdot \log(P_{ki}/P_{be}) = 10 \cdot \log(U_{ki}^2/U_{be}^2 \cdot R_{be}/R_{ki}) = 20 \cdot \log(U_{ki}/U_{be}) + 10 \cdot \log(R_{be}/R_{ki})$$

átviteli függvény - Szűrők

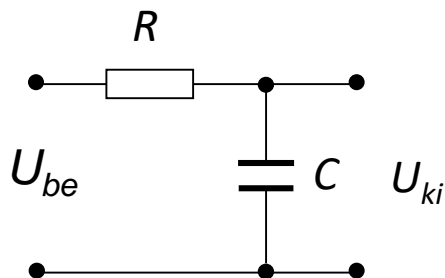
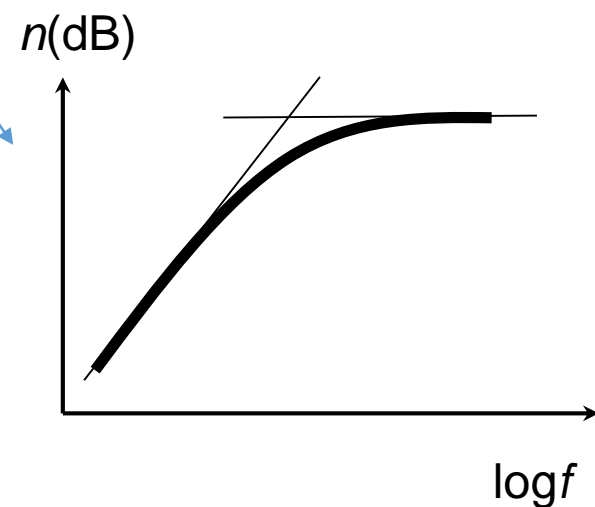
Alul-áteresztő szűrő

$$U_{ki} = \frac{U_{be}}{R_1 + R_2} R_2$$

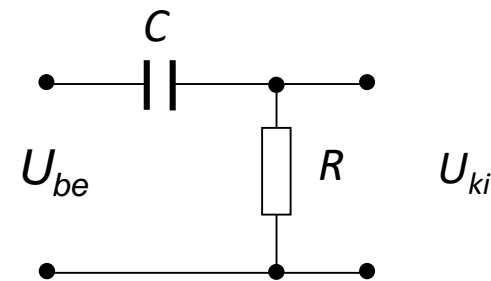
A „sima” feszültségosztóban az egyik R-t C-re cseréljük

Felül-áteresztő szűrő

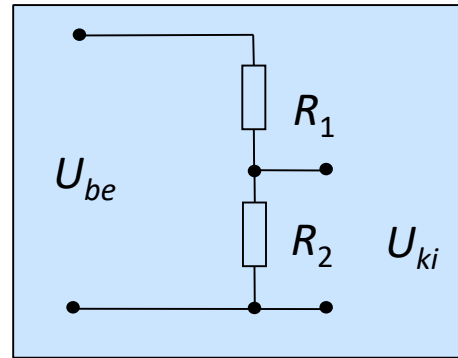
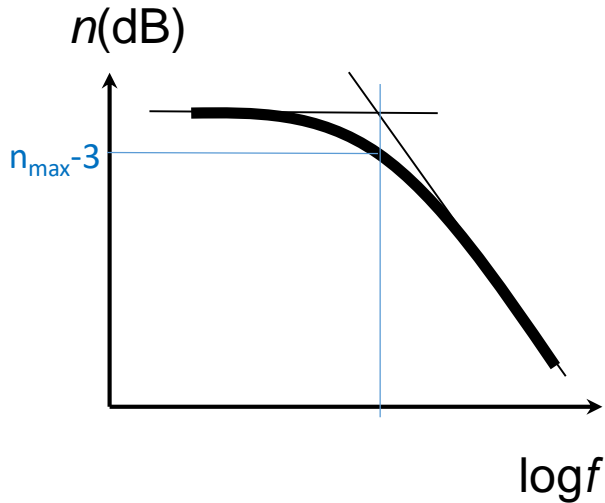
$$X_c = \frac{1}{2\pi f C} = \frac{1}{\omega C}$$

$f \uparrow$ $X_c \downarrow$

átviteli függvény - Szűrők

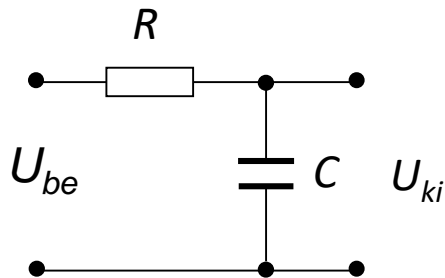
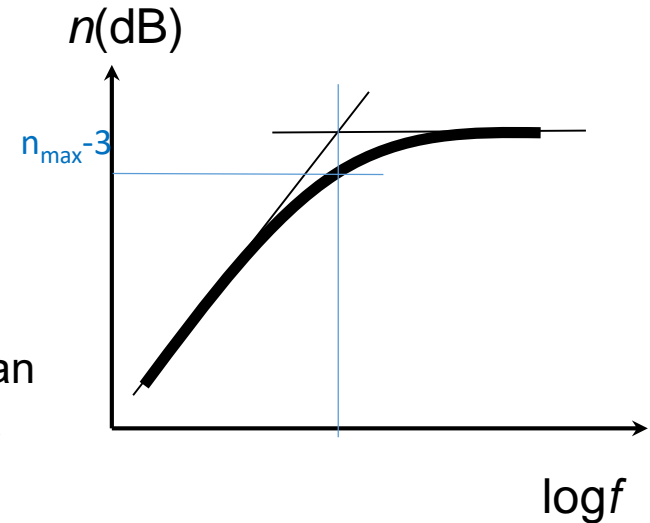
Alul-áteresztő szűrő

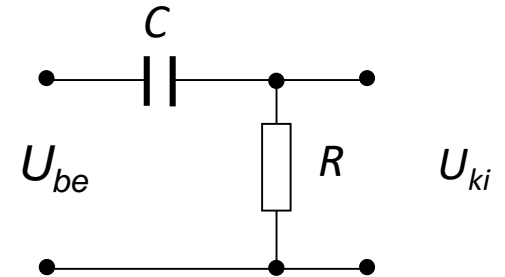
$$U_{ki} = \frac{U_{be}}{R_1 + R_2} R_2$$

A „sima” feszültségosztóban az egyik R-t C-re cseréljük

Felül-áteresztő szűrő

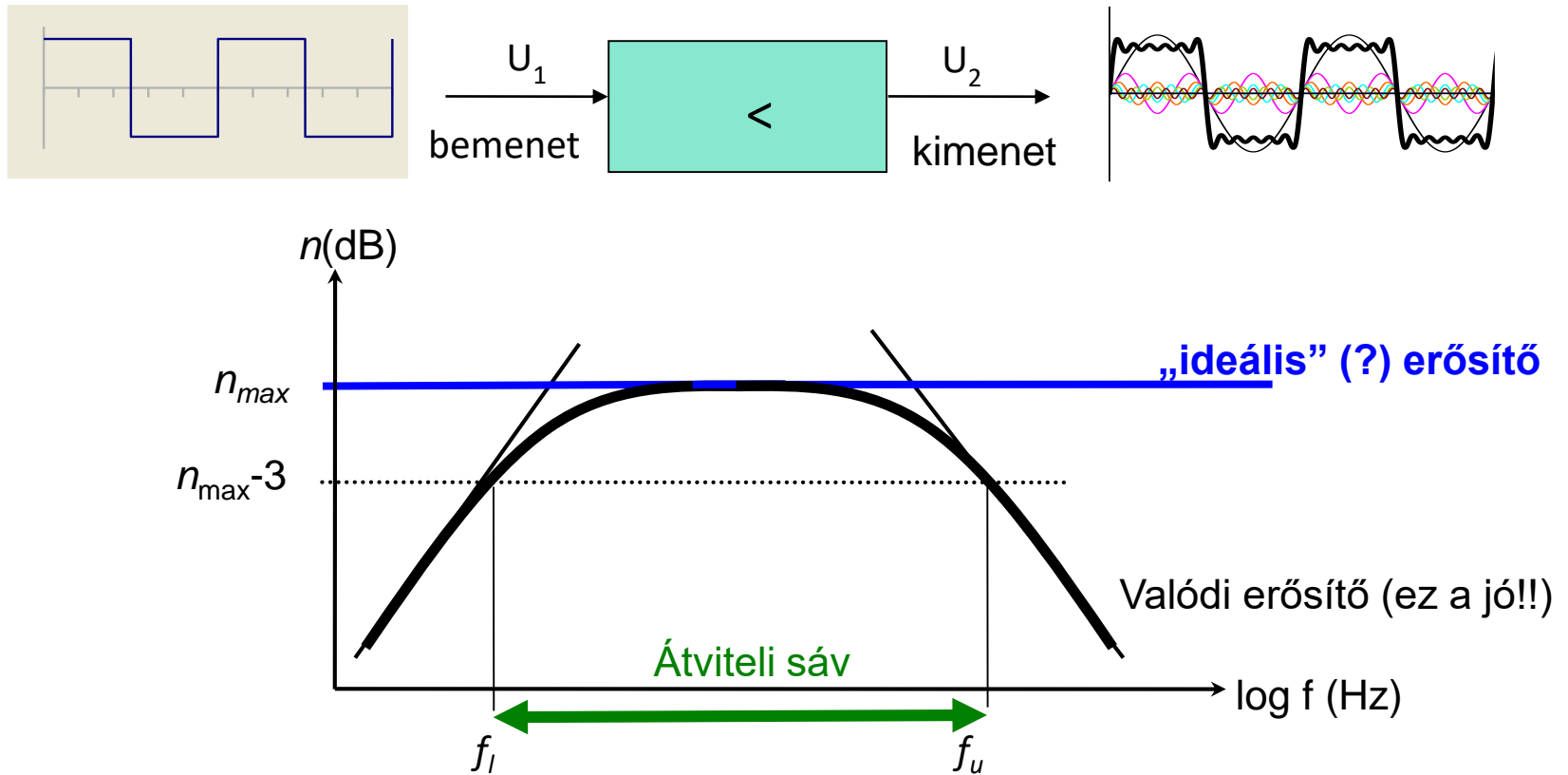

$$U_{ki} = \frac{1}{\sqrt{1 + R^2 C^2 \omega^2}} U_{be}$$

$$U_{ki} = \frac{RC\omega}{\sqrt{1 + R^2 C^2 \omega^2}} U_{be}$$

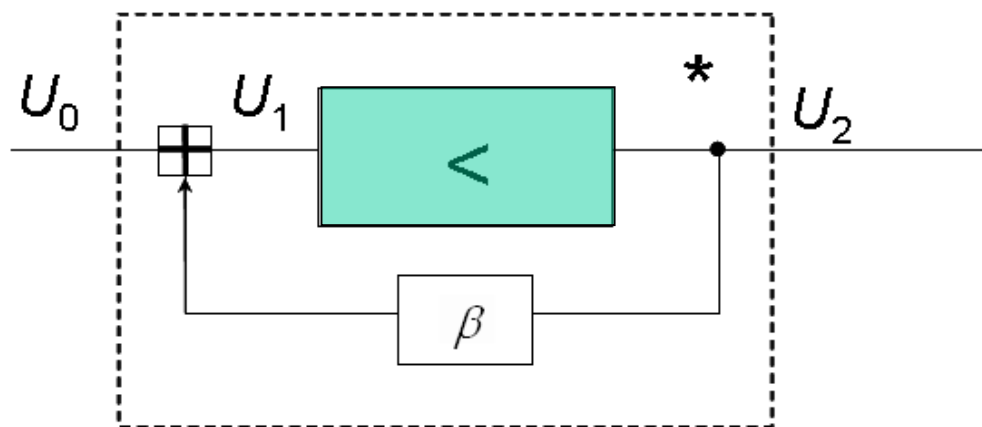
Erősítők vizsgálata - átviteli függvény

Az átviteli sávnak tartalmaznia kell a hasznos jel minden frekvencia-komponensét

De szélesebbnek sem kell lennie, hiszen a többi frekvencia csak a zajtól származhat!

Erősítők vizsgálata - átviteli függvény

visszacsatolással

Az átviteli sáv módosítható

⊕ Összegzési pont:

$$(a) \quad U_1 = U_0 + \beta U_2$$

$$(b) \quad A_U = \frac{U_2}{U_1}$$

fesz. erősítés

$$(c) \quad A_U^* = \frac{U_2}{U_0} = \frac{U_1 A_U}{U_0} = \frac{(U_0 + \beta U_2) A_U}{U_0} = A_U + \beta \frac{U_2}{U_0} A_U = A_U + \beta A_U^* A_U$$

$$A_U^* - \beta A_U^* A_U = A_U$$

$$A_U^* = \frac{A_U}{1 - \beta A_U}$$

fesz.erősítés visszacsatolással

$\beta > 0$: + visszacsatolás

$\beta < 0$: - visszacsatolás

$A_U \beta = 1$: oszcillátor (+ visszacsatolással)

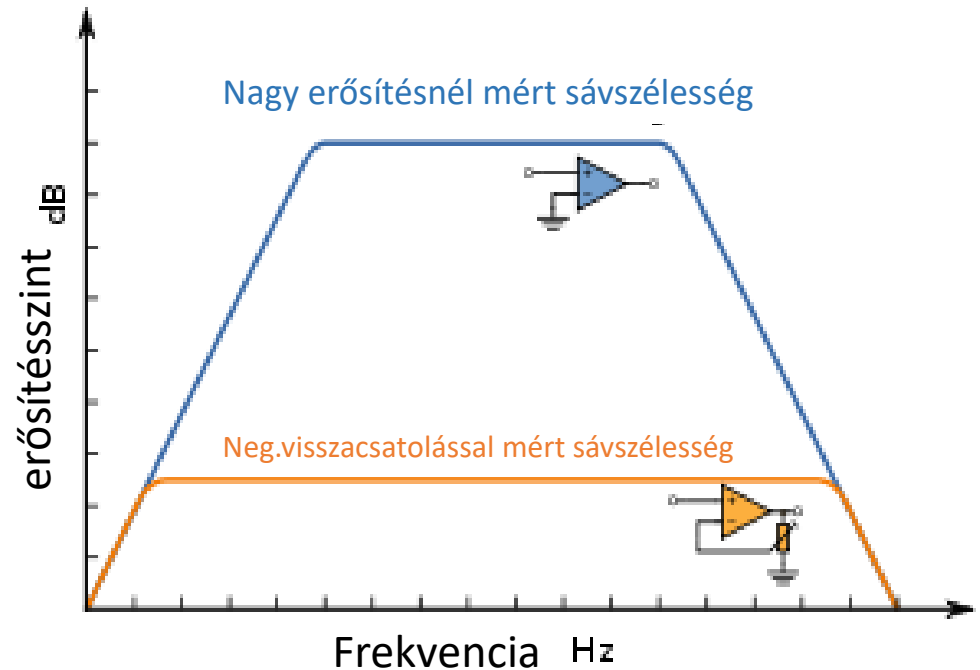
Vigyázat: $n=20 \cdot \log A$

Erősítők vizsgálata - átviteli függvény

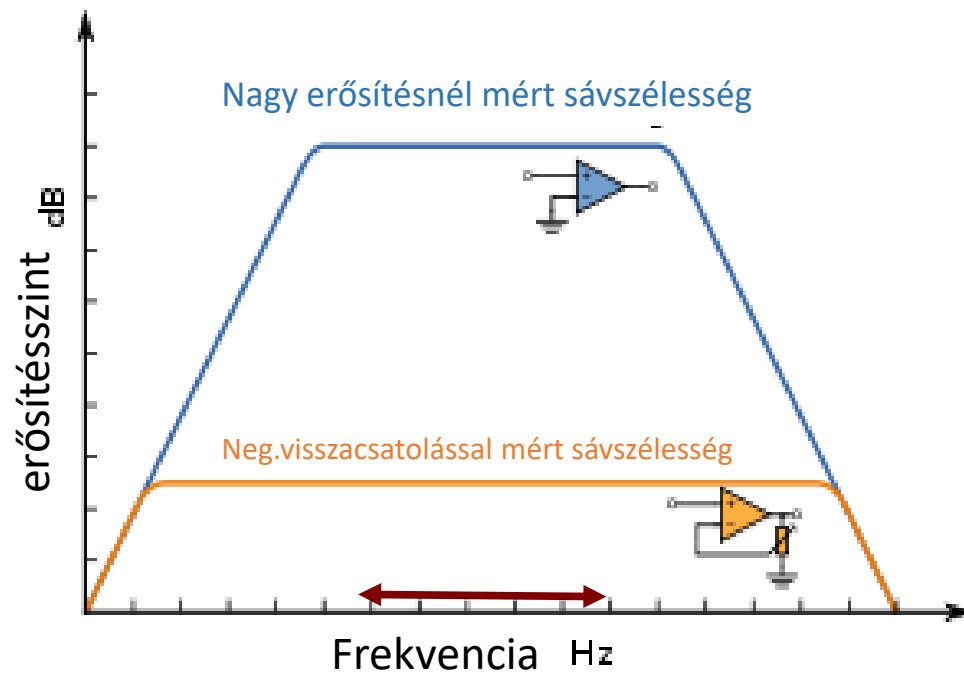
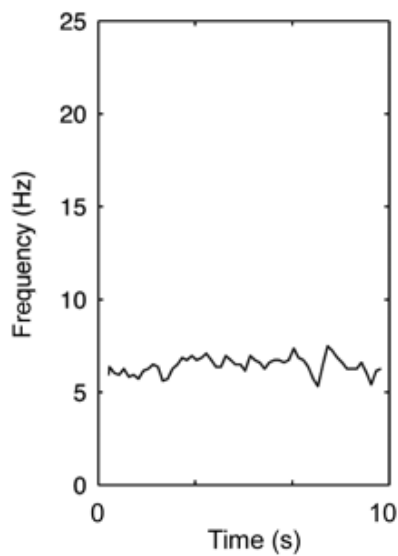
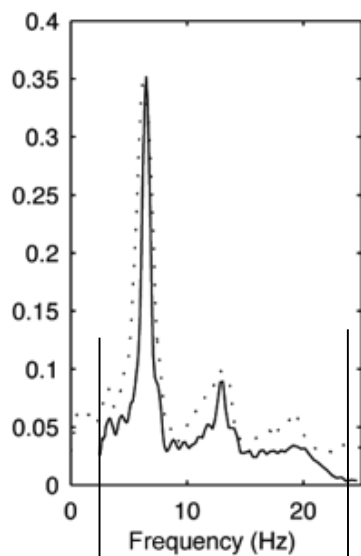
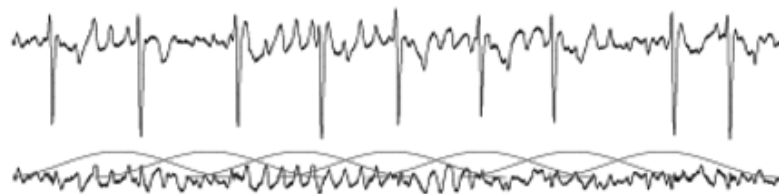
Gain Bandwidth Product

Erősítési tényező · sávszélesség = állandó

Az erősítő által hozzátett energiát vagy széles sávban alacsonyabb erősítésre, vagy keskeny sávban nagyobb erősítésre lehet használni.

Erősítők vizsgálata - átviteli függvény

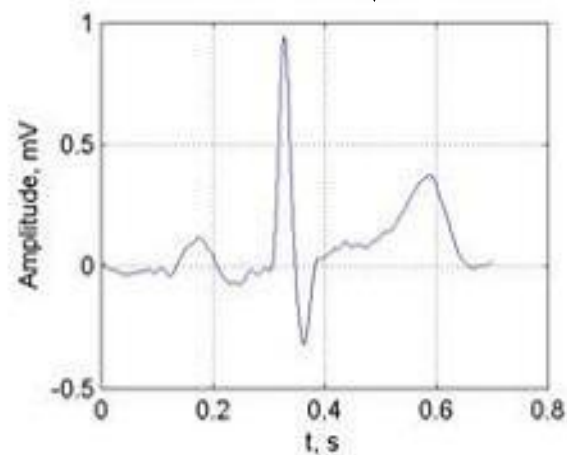
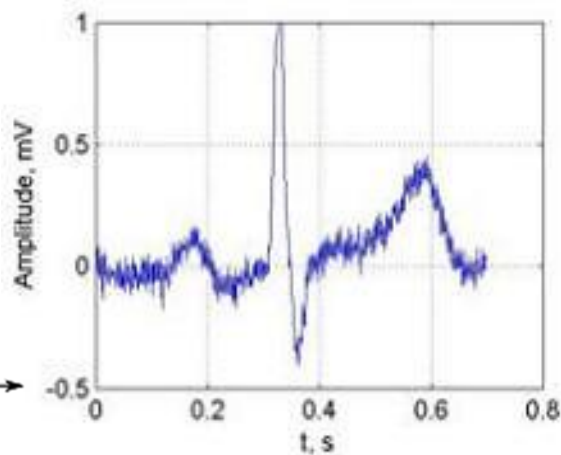
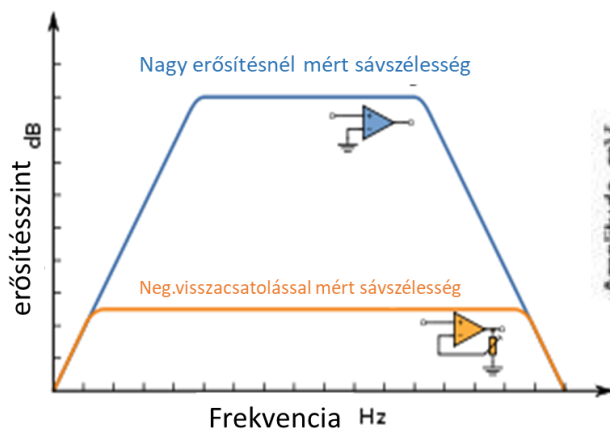
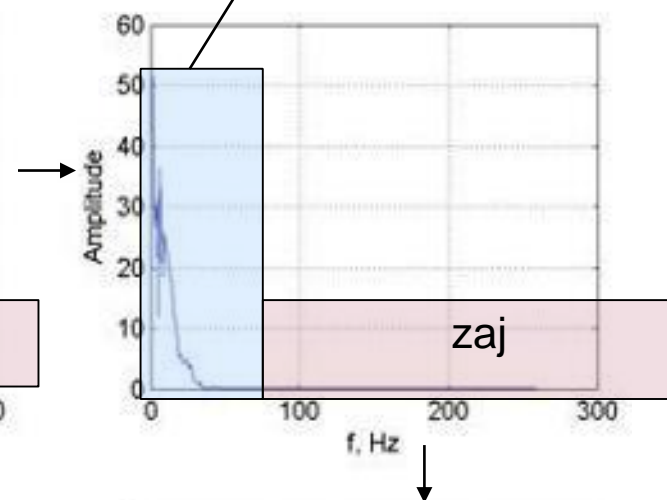
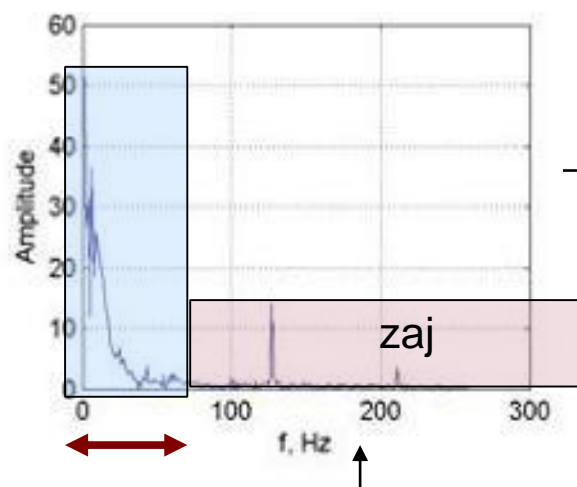
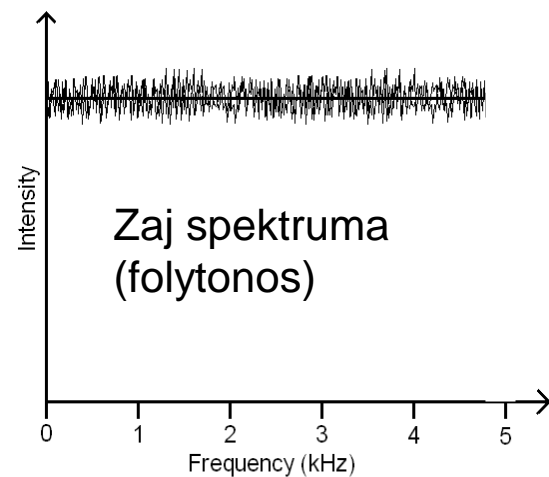
A jel frekvencia-spektrumához kell igazítani az átviteli sávot!

Információ megőrzés = spektrum-megőrzés.

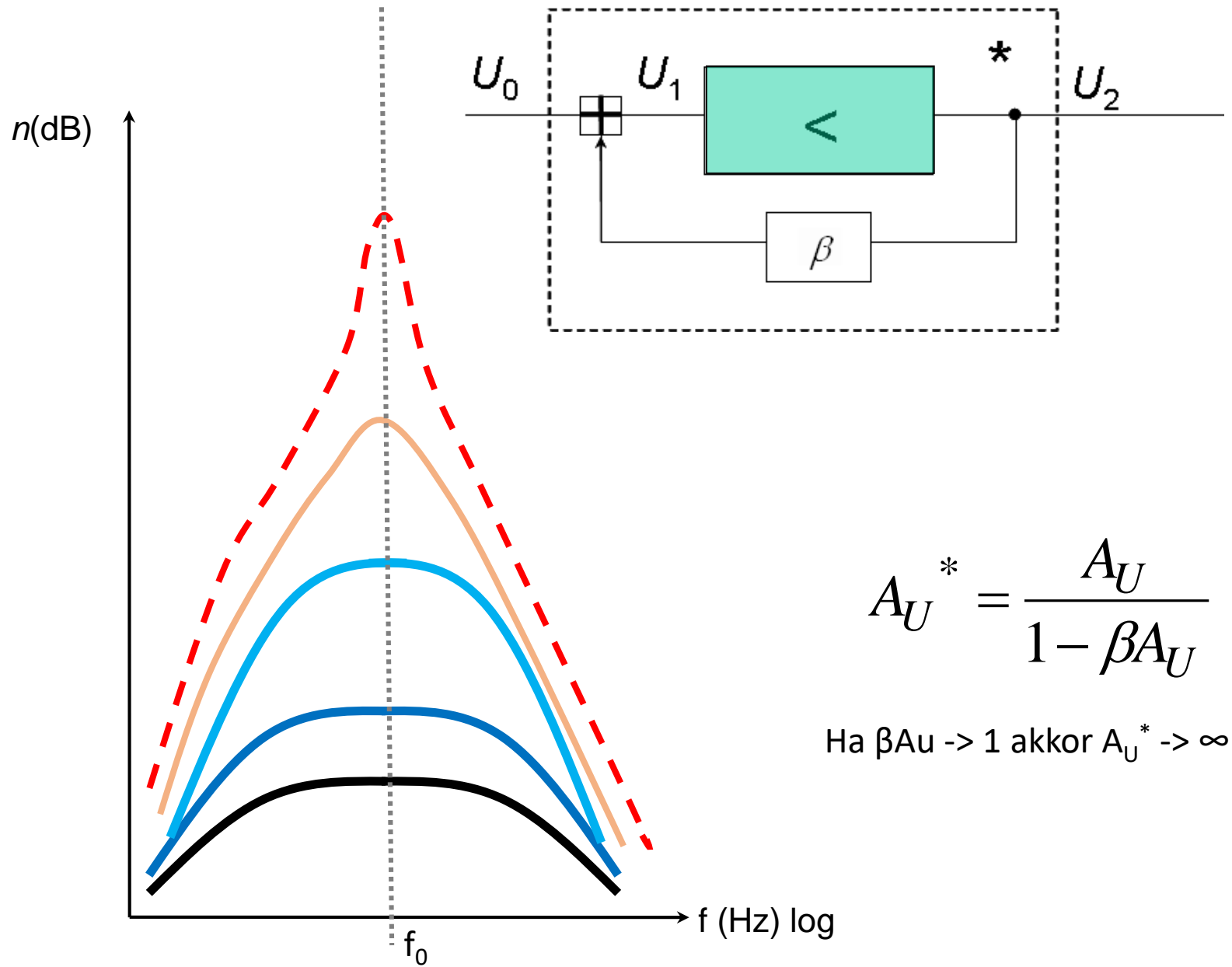
Erősítők vizsgálata - átviteli függvény

Fourier-szűrés

Csak azt a részt visszük át (tovább)
ami a hasznos jelet tartalmazza

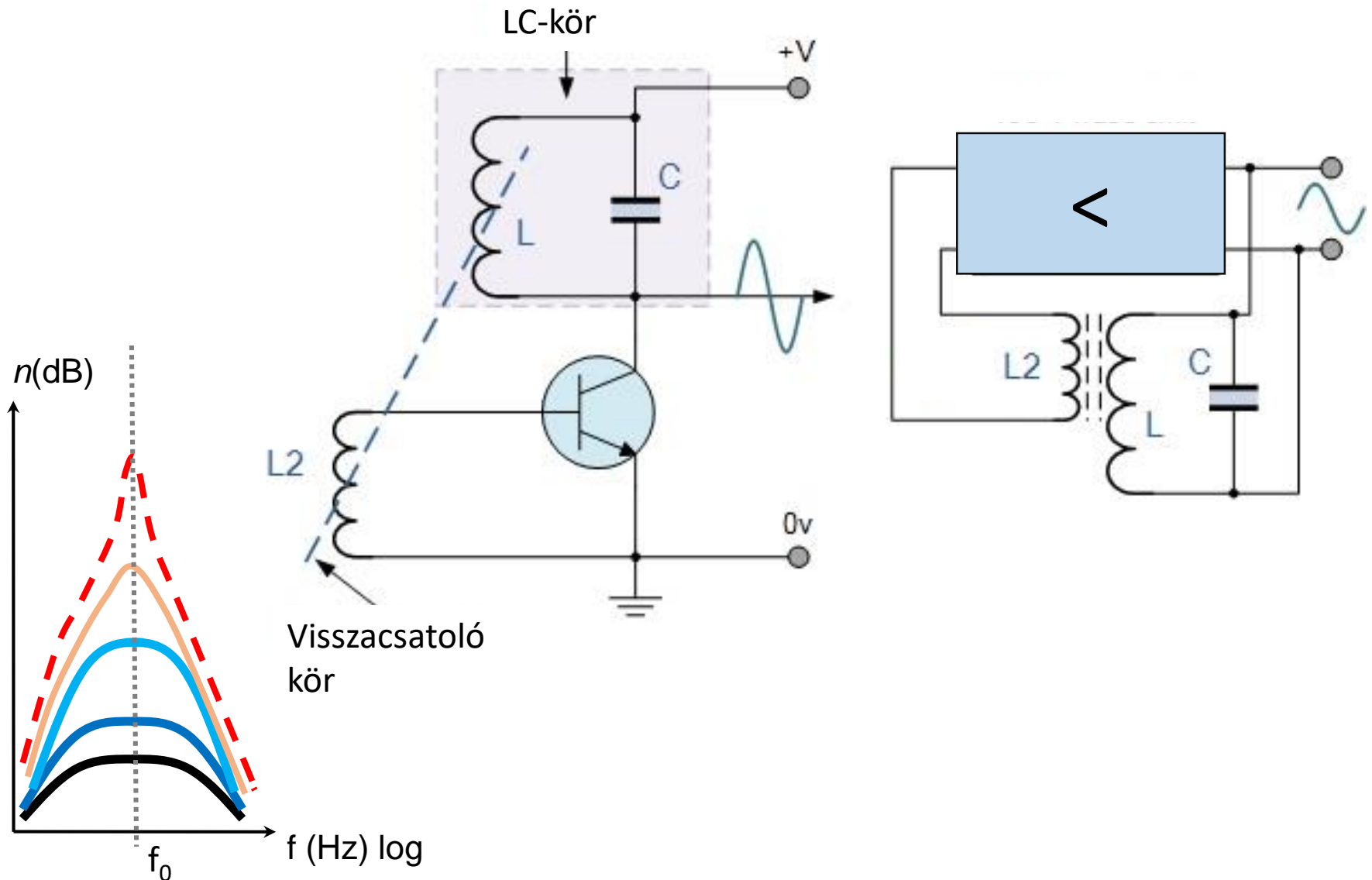
Pozitív visszacsatolás

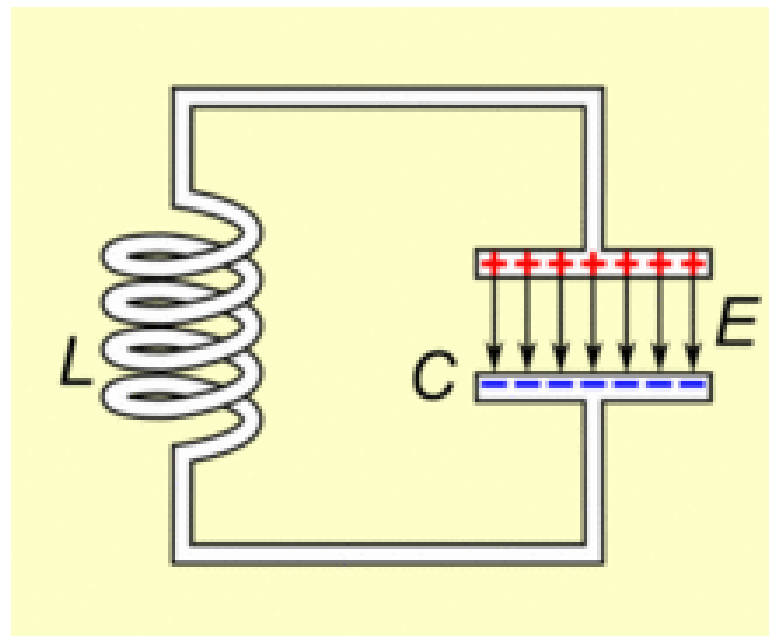
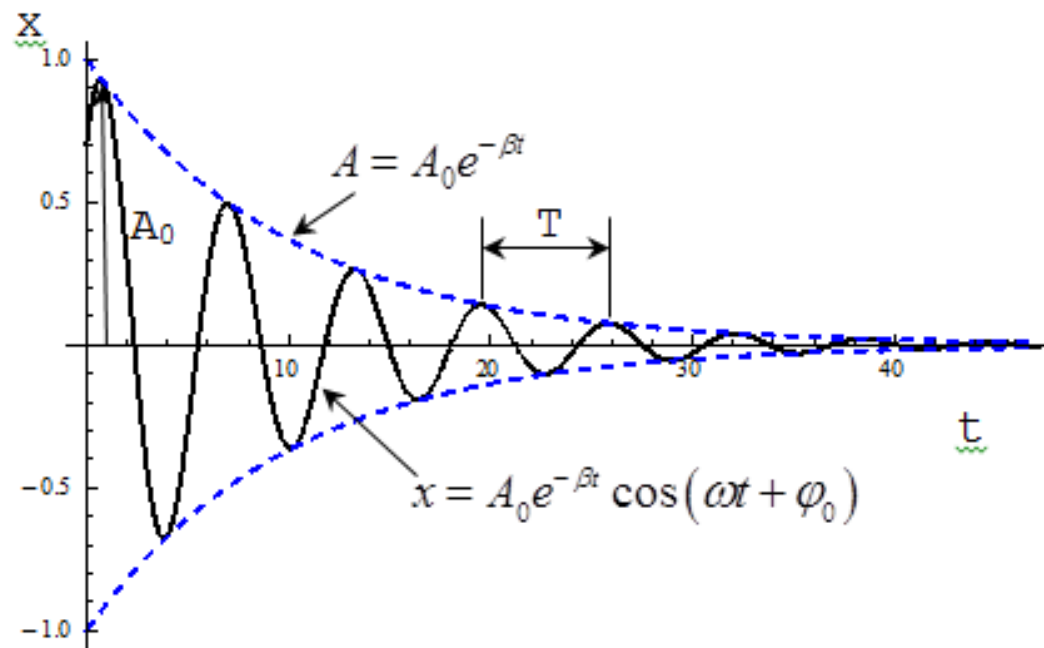
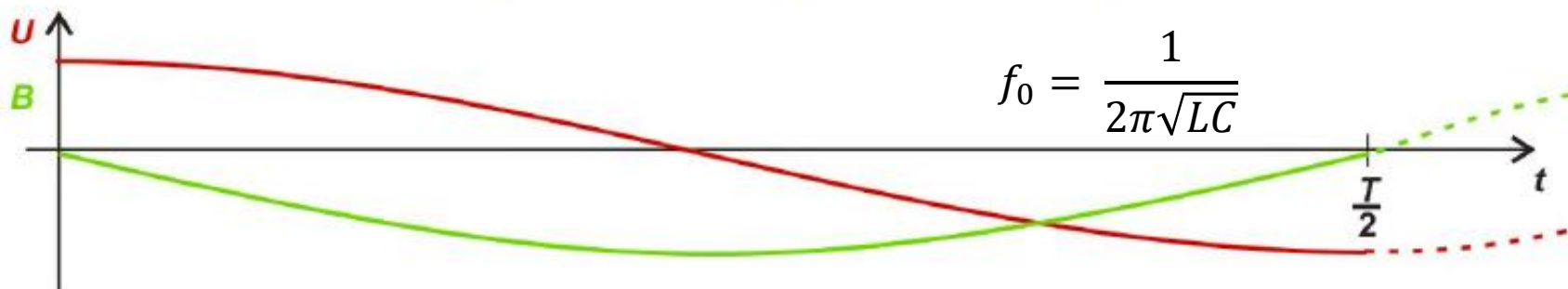
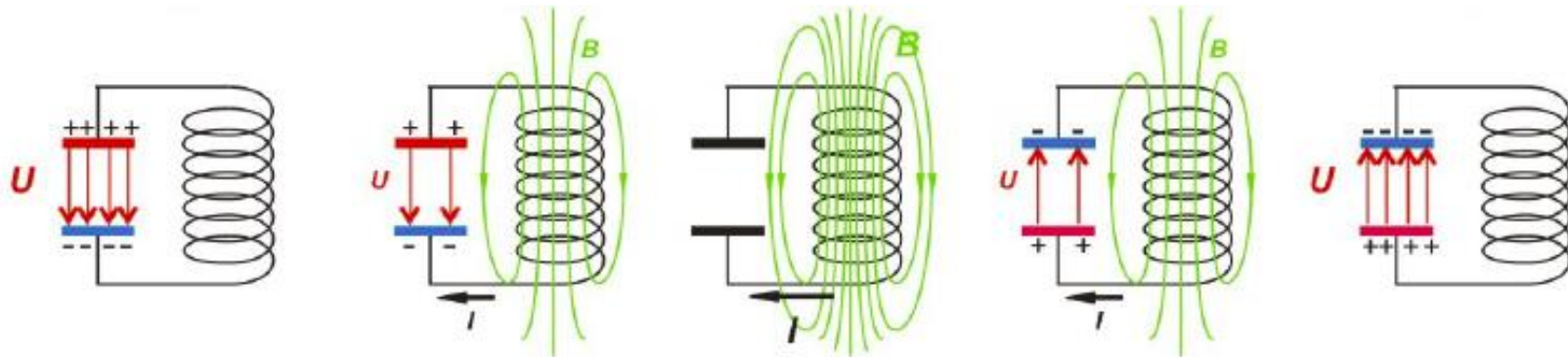

$$A_U^* = \frac{A_U}{1 - \beta A_U}$$

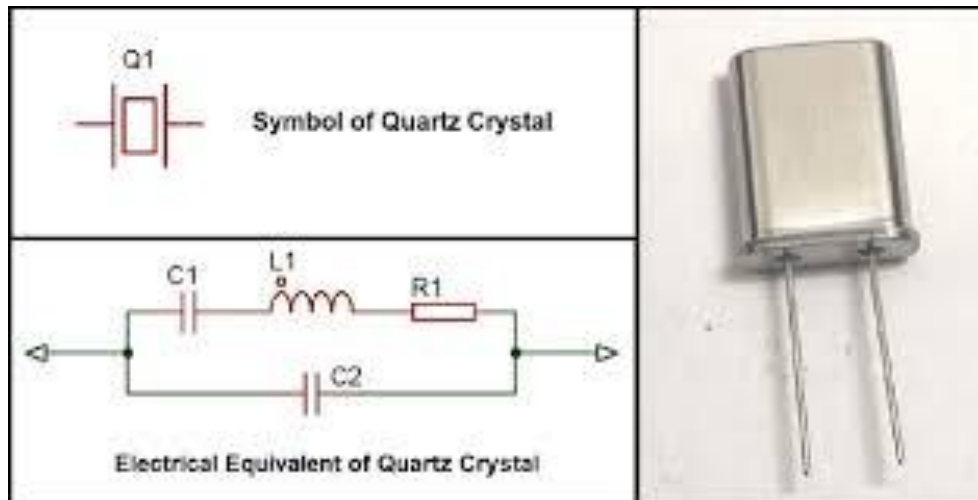
Ha $\beta A_U \rightarrow 1$ akkor $A_U^* \rightarrow \infty$

A pozitív visszacsatolás azt is jelenti, hogy frekvencia-szelektív (szűrő) elemeket iktatunk be a visszacsatolási ágba.

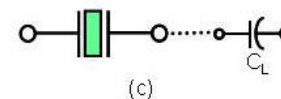
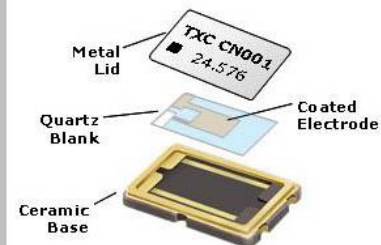

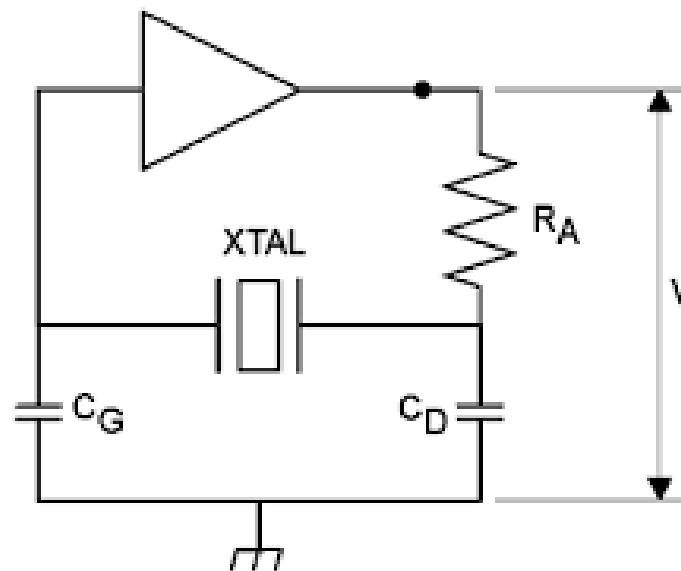
Kristály-oszcillátor

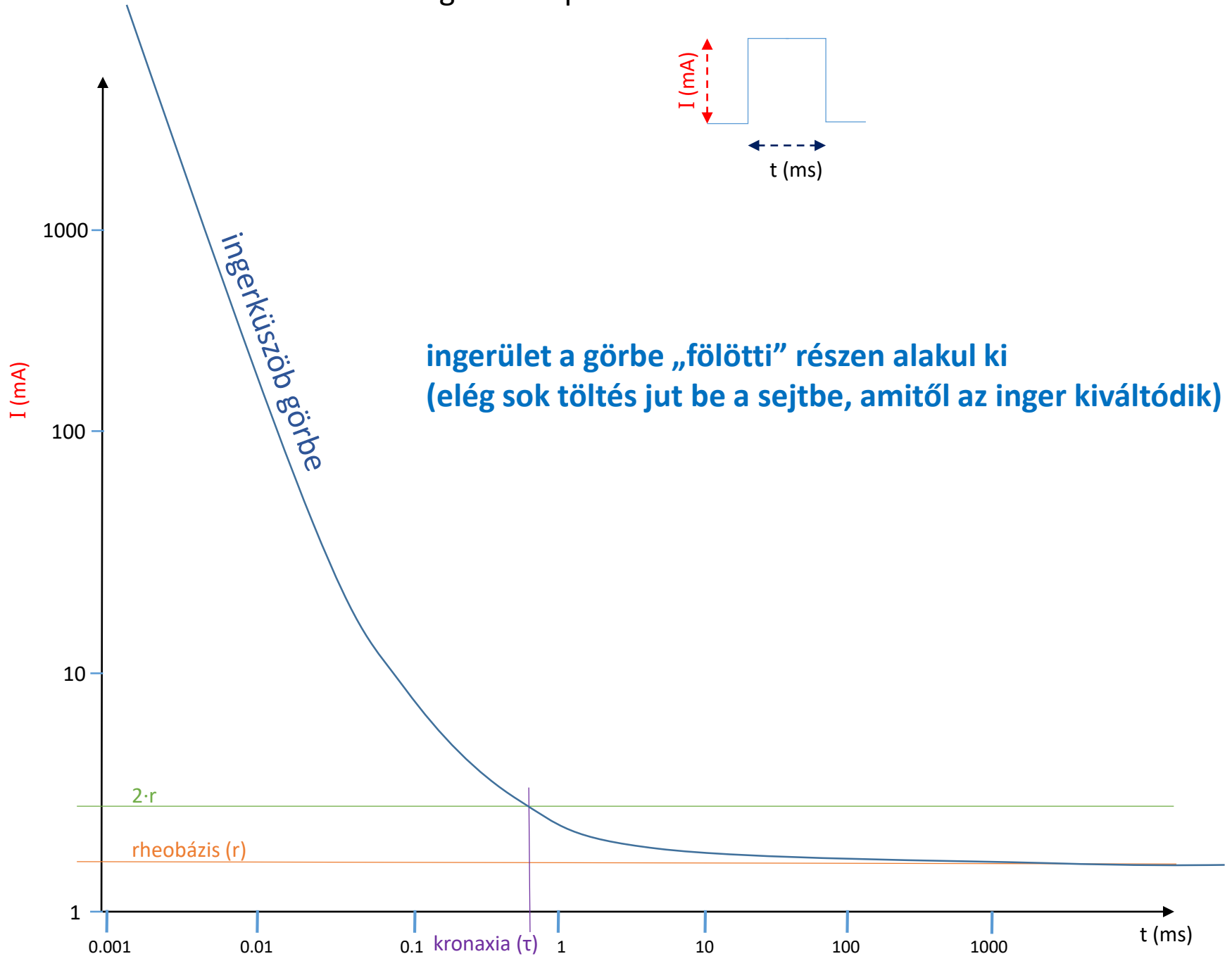
(Fig.7) (a) Metal can type resonator
(b) Ceramic SMD type resonator
(c) Symbol of crystal unit

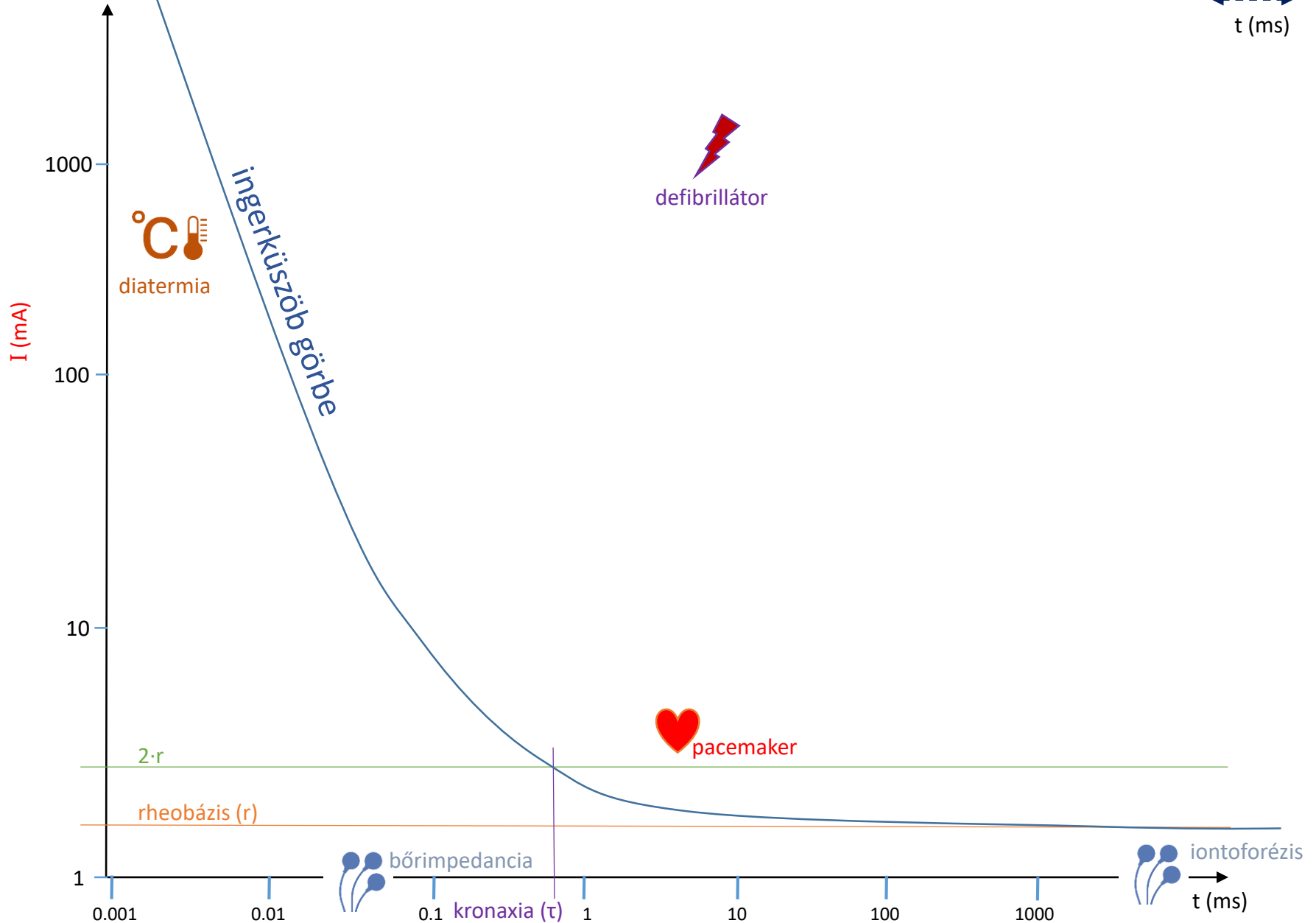
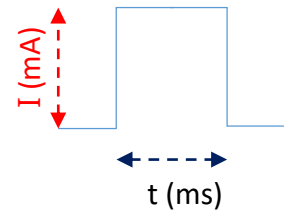
A visszacsatoló ágba
egy mechanikus rezonancia-elem van
(piezoelektromos)

ingerlés impulzussal

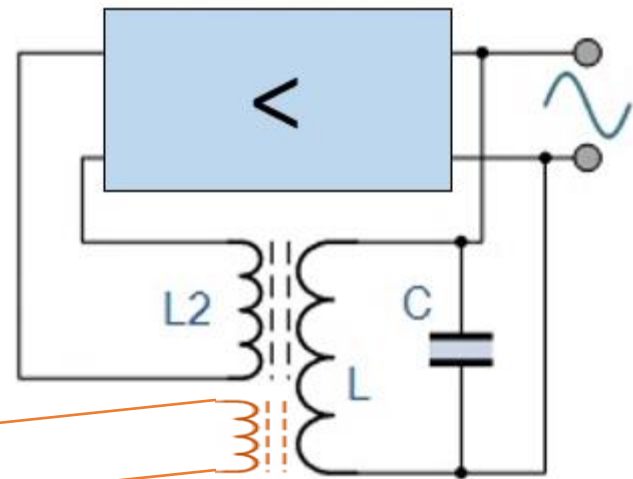

ingerület a görbe „fölötti” részen alakul ki
(elég sok töltés jut be a sejtbe, amitől az inger kiváltódik)

Kimenő teljesítmény átvezetése a páciensbe

NEM lehet közvetlen galvanikus kapcsolat!
(biztonsági szabály)

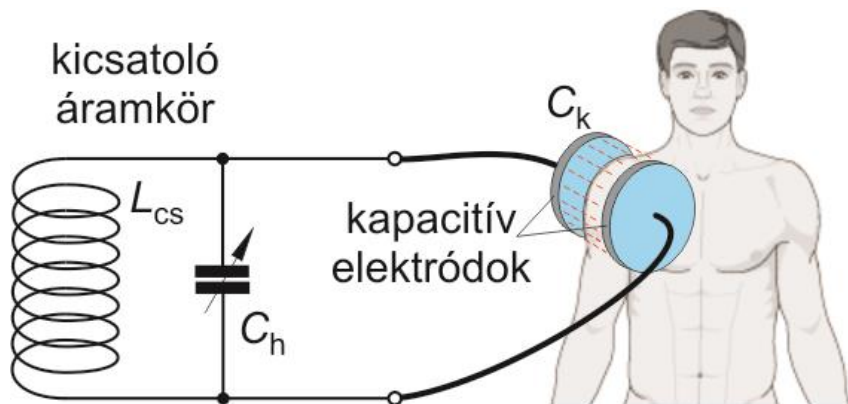
Mágneses kicsatolást szoktak alkalmazni

Páciens-körök

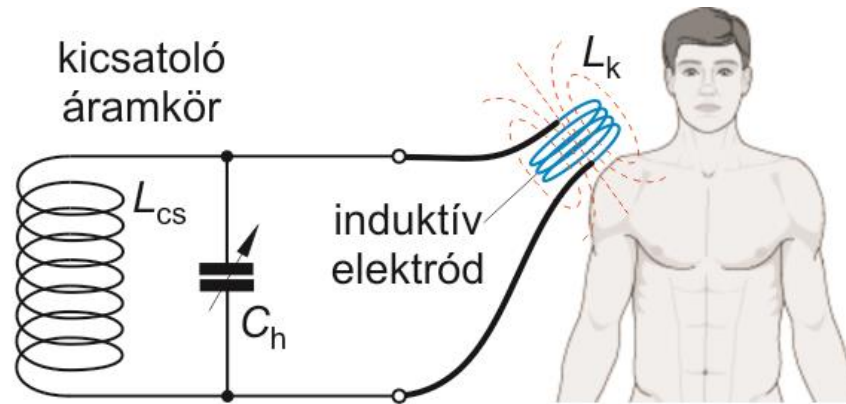

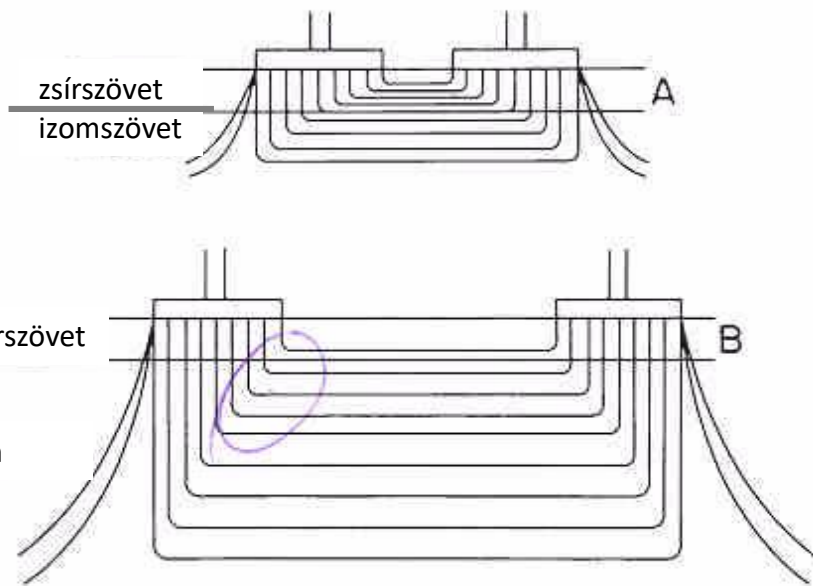
elnevezés	frekvencia	hullámhossz
rövidhullám (RH)	27,12 MHz	11,1 m
dm-es hullám	433 MHz	6,9 dm
mikrohullám	2,4 GHz	1,25 dm

kicsatoló
áramkör

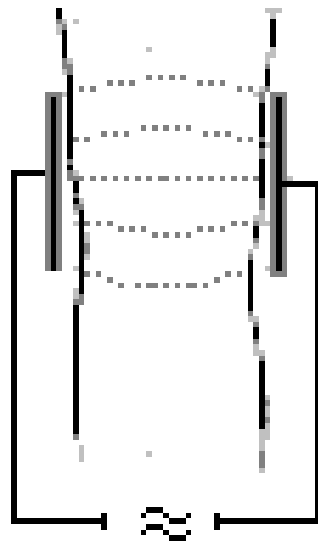

kicsatoló
áramkör

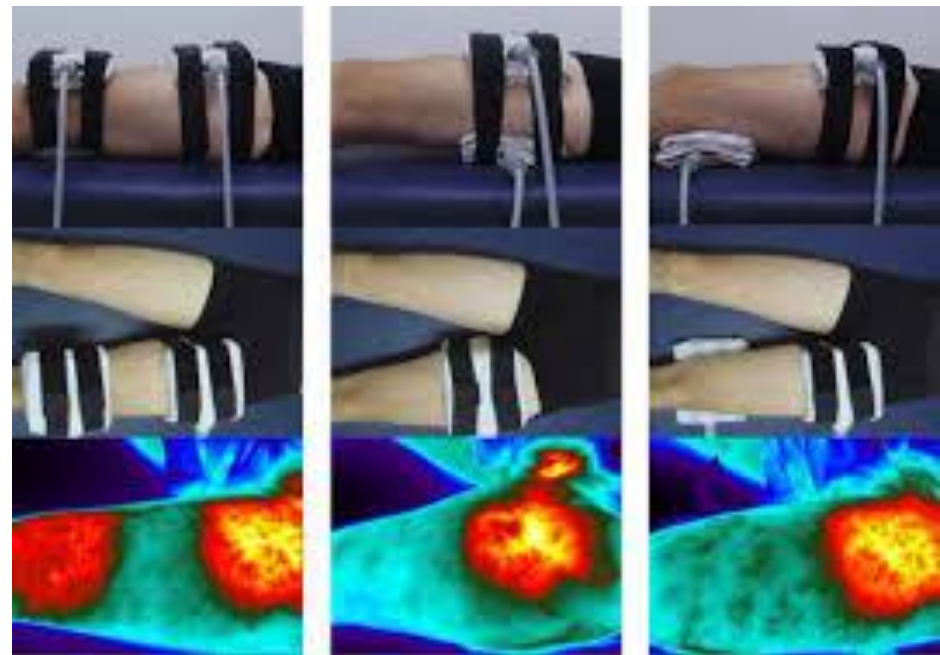
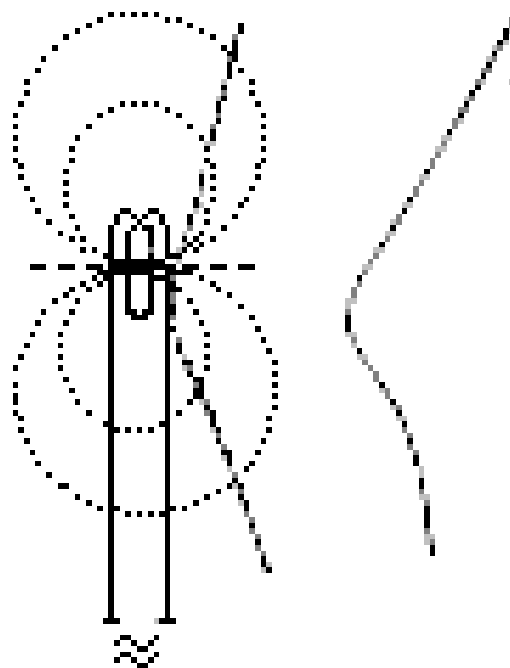

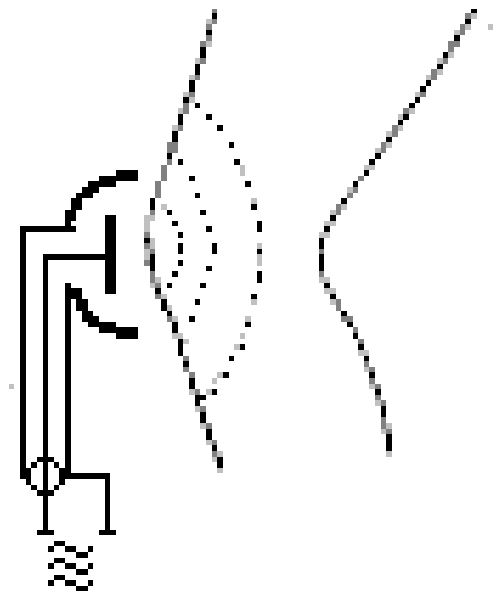
**kondenzátor teres
kicsatolás**

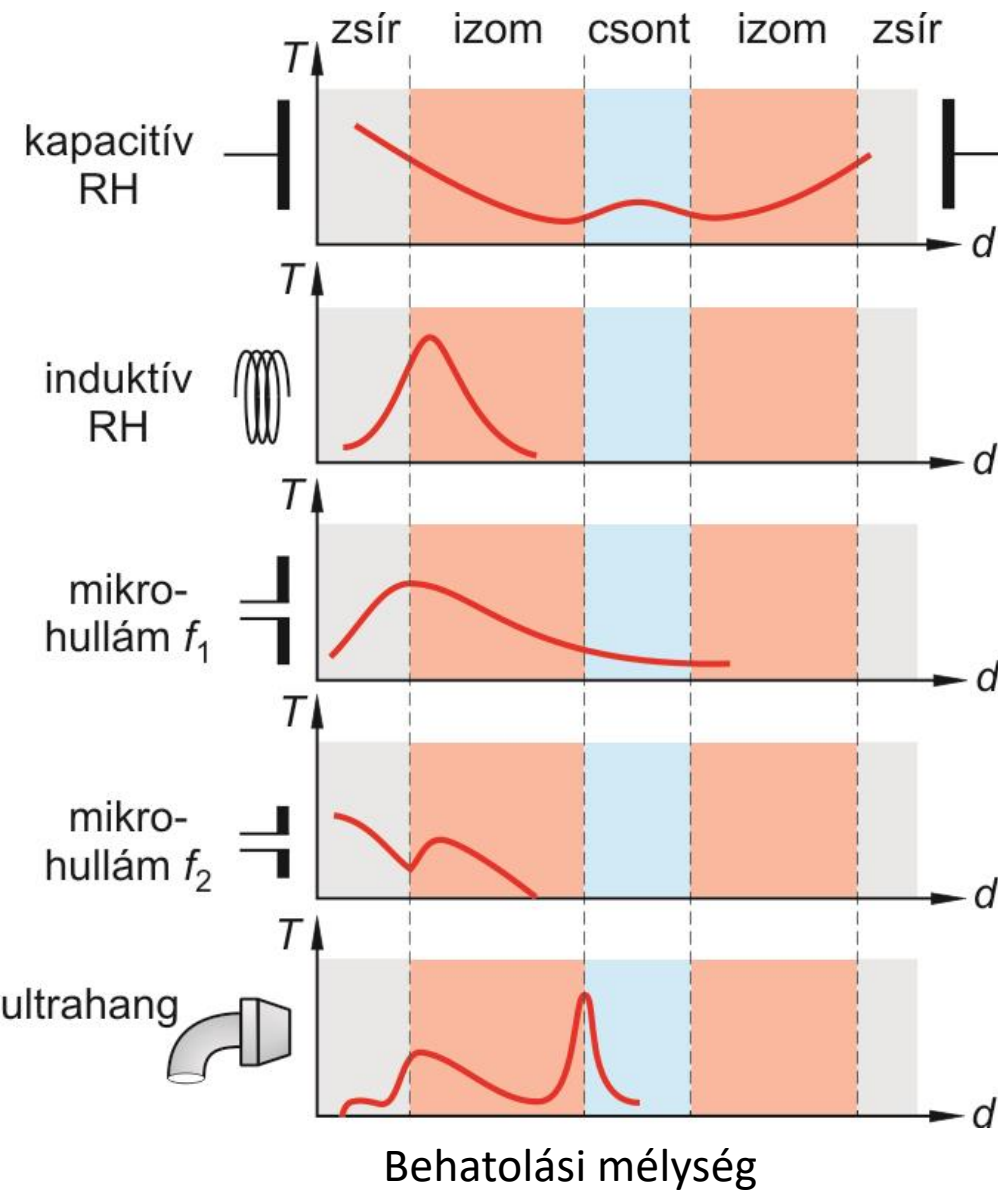
tekercs teres kicsatolás

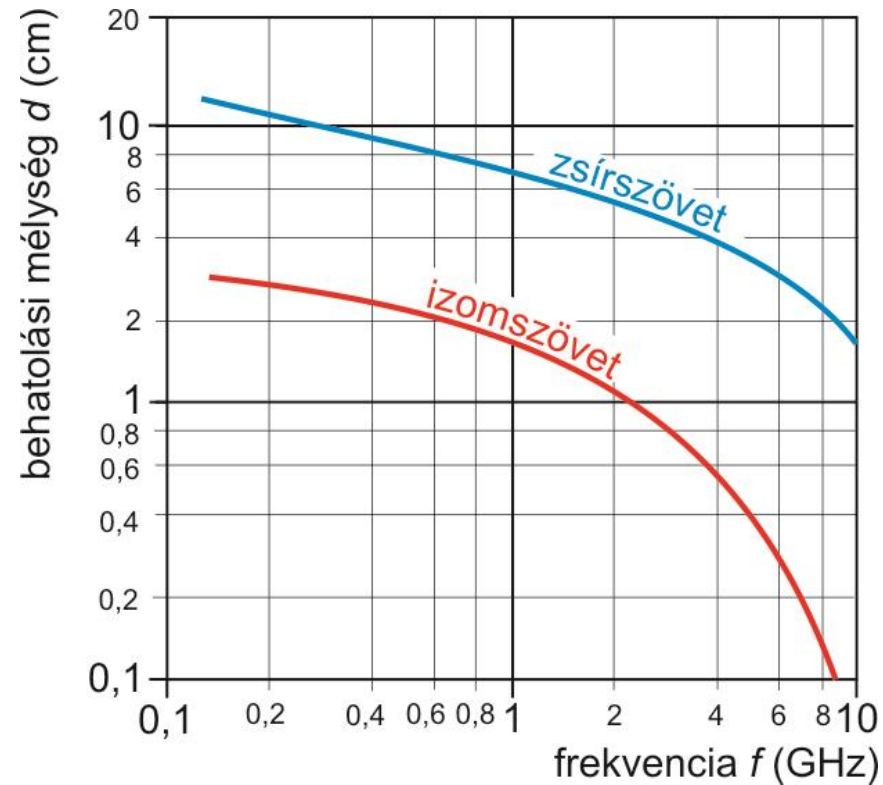
**mikrohullámú besugárzás
antennával**

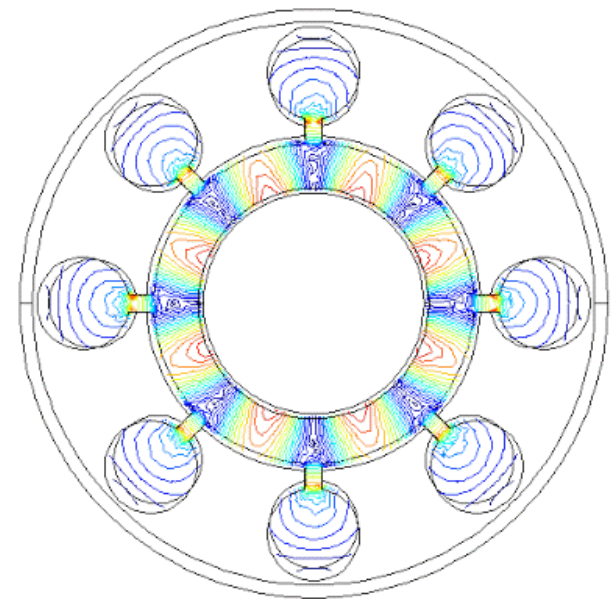
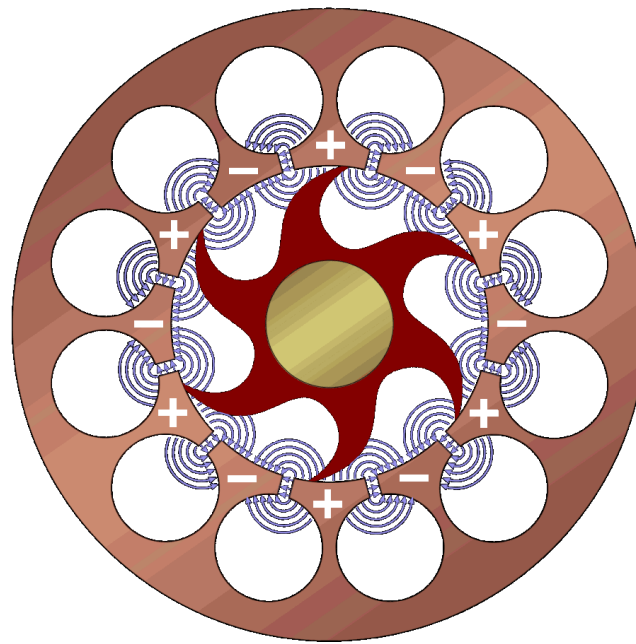
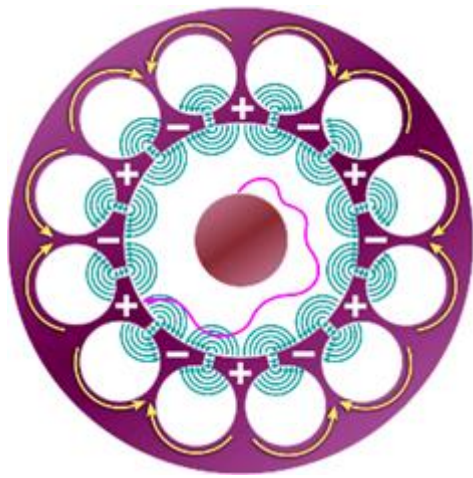

$$Q = \frac{U^2}{R} \cdot t = \frac{U^2}{\rho \frac{l}{A}} \cdot t = \sigma \frac{U^2}{l^2} \cdot l \cdot A \cdot t = \sigma \cdot E^2 \cdot V \cdot t$$

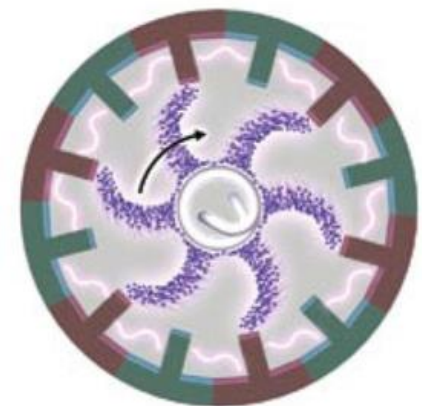
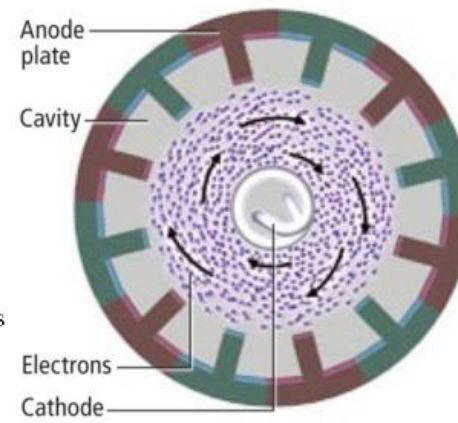
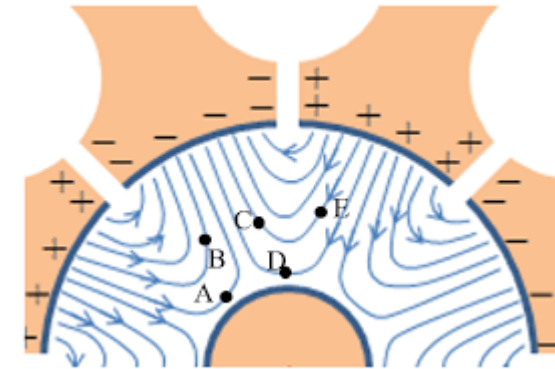
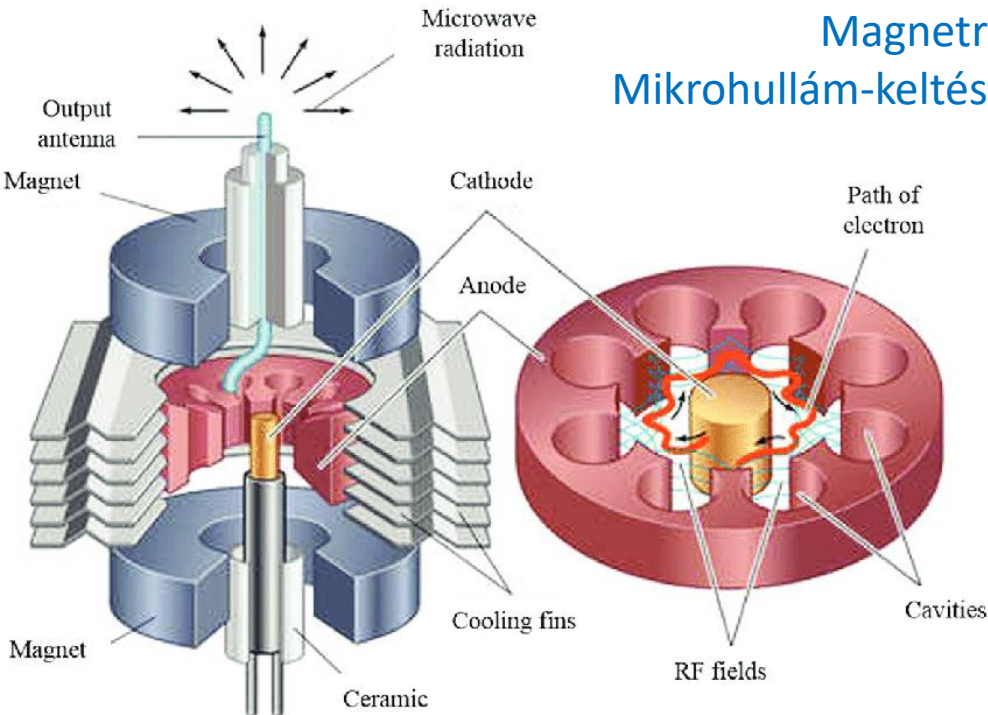

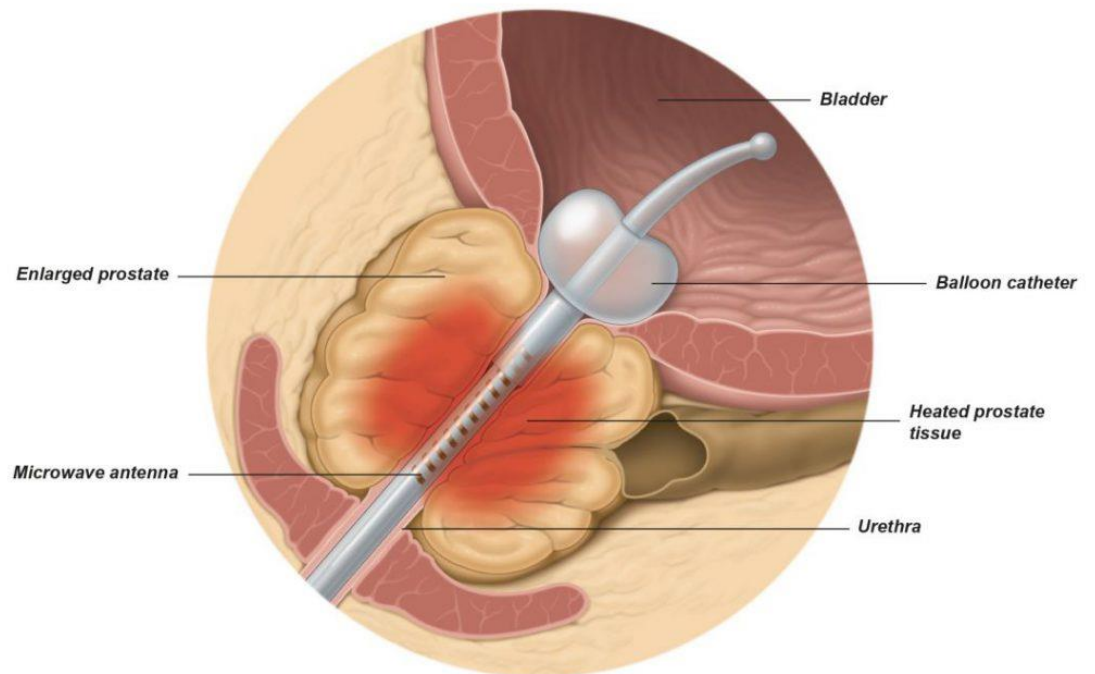
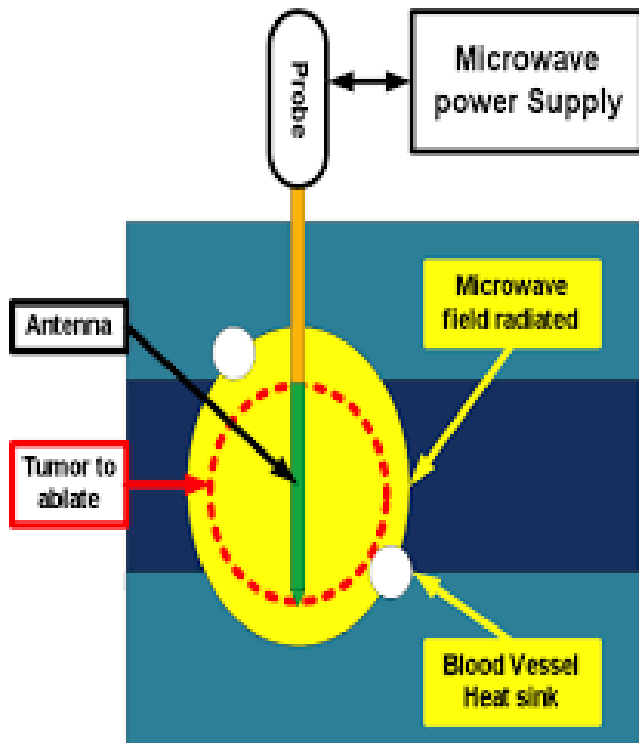
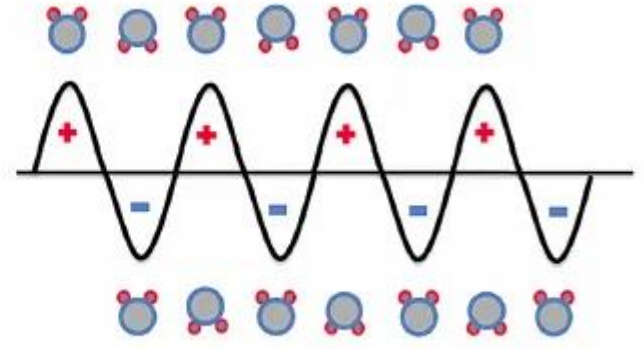
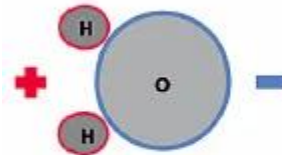
frekvencia	$\sigma_{\text{zsír}}$ (mS/cm)	$\sigma_{\text{zsír}}$ (mS/cm)
300 MHz	2,7	9,0 – 9,9
1000 MHz	3,6	13,0 – 14,5

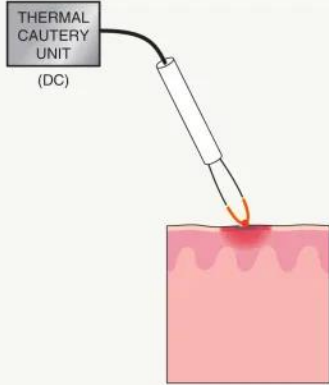
Magnetron: Mikrohullám-keltés elektronokkal

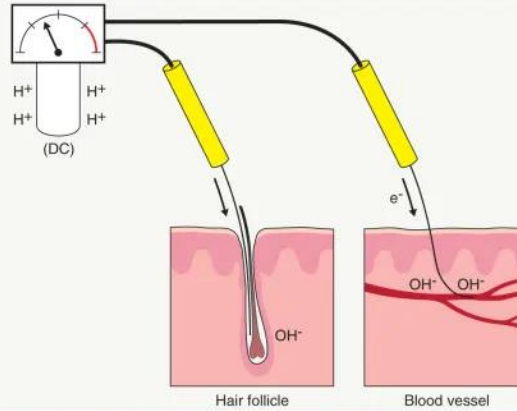

ELECTROCAUTERY, ELECTROLYSIS AND DIFFERENT TYPES OF ELECTROSURGERY

Electrocautery

Electrolysis

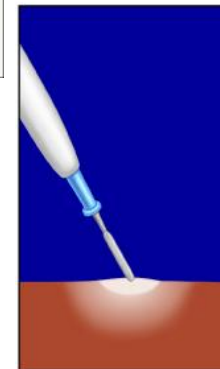
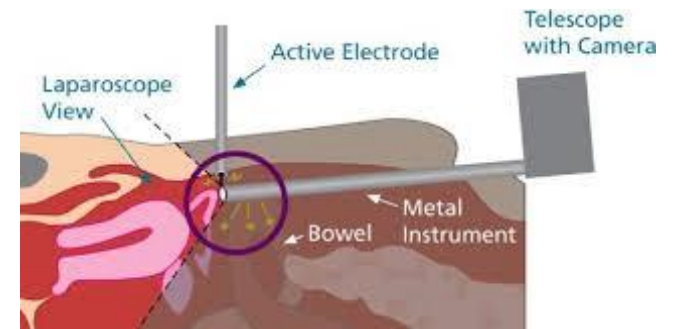
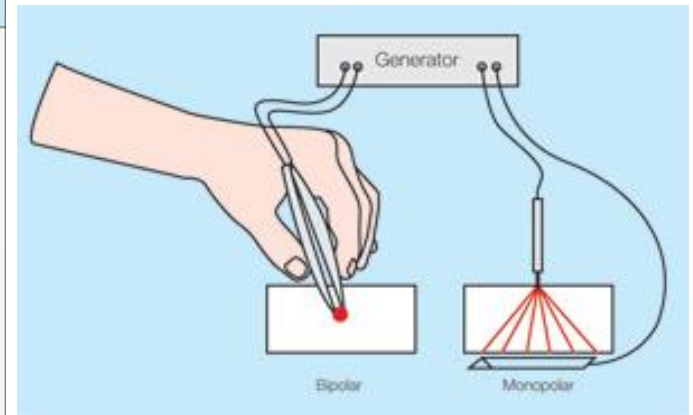
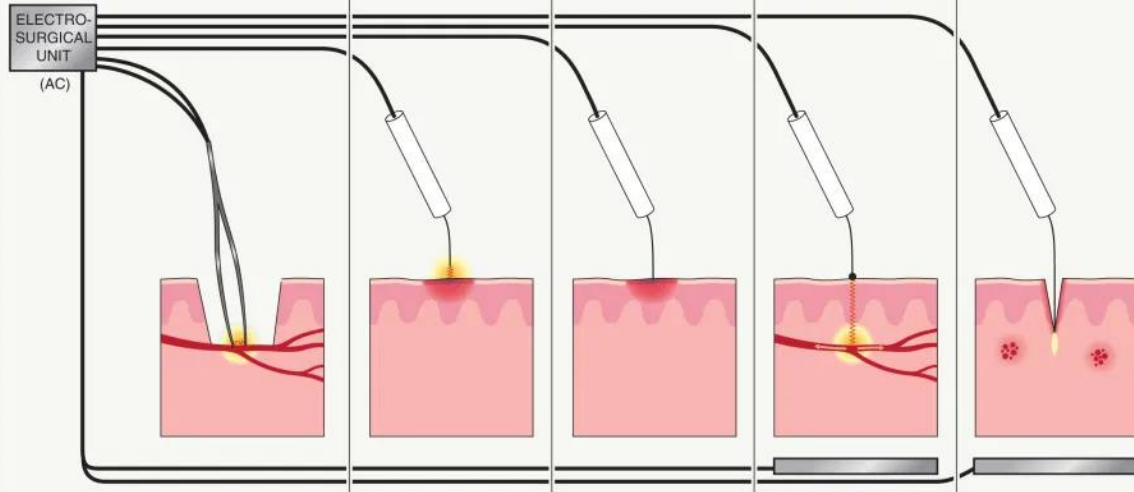
Bipolar electrocoagulation

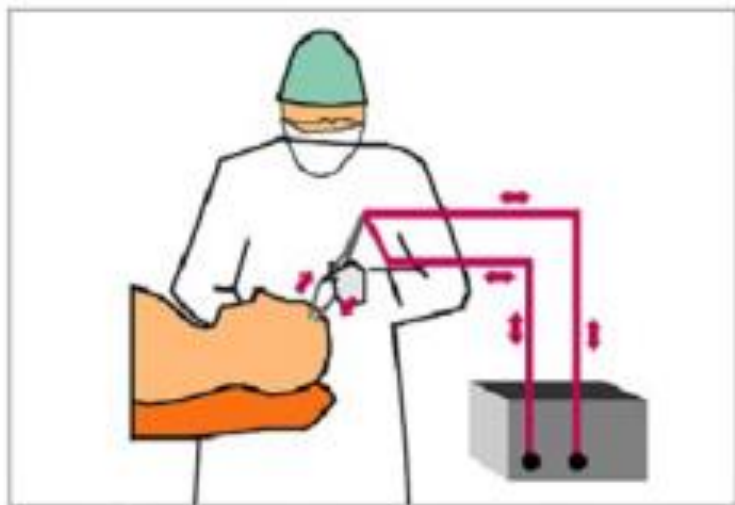
Electrofulguration

Electrodesiccation

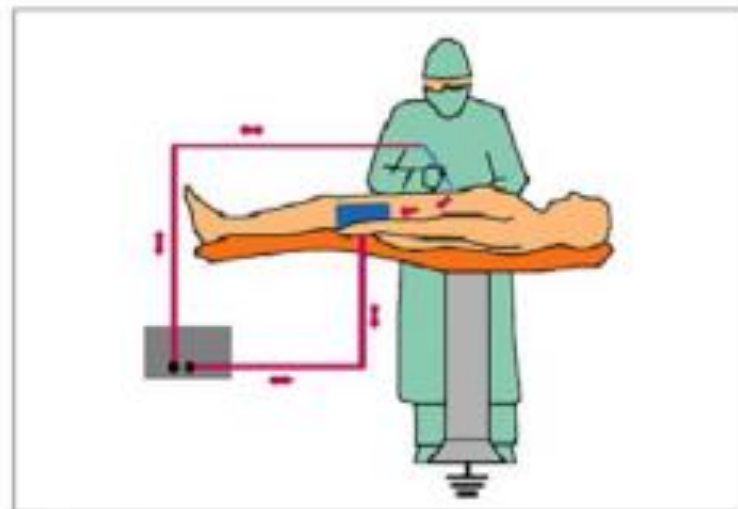
Biterminal electrocoagulation

Electrosection

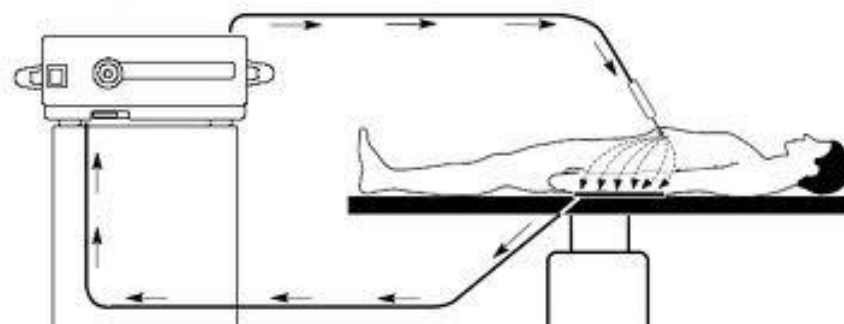

Bipolar

Monopolar

Egyenáram: $f=0$

Galvánkezelés: állandó egyenáram alkalmazása

Anód kraniálisan (leszálló kezelés):

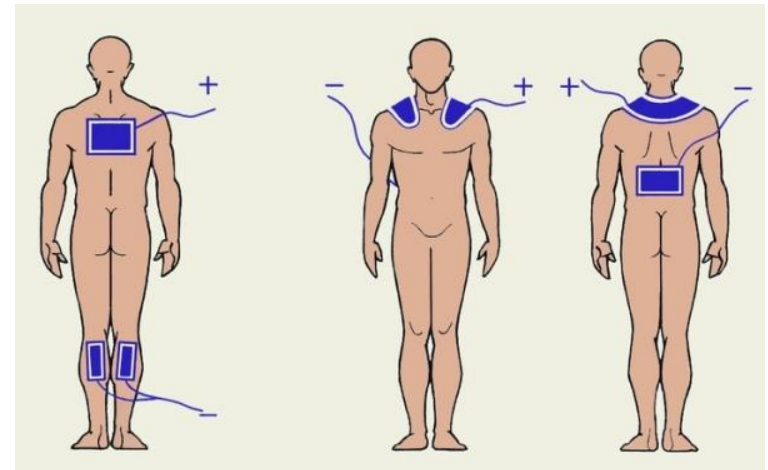
ingerküszöb nő

szimpatikus tónus csökken

Anód kaudalisan (felszálló kezelés)

ingerküszöb csökken

ingerelhetőség nő

Hatásai: fokozza a motoros idegek ingerlékenységét

fájdalomcsillapító

sejtanyagcsere fokozó

értágító

Hidrogalván-kezelés: kicsi áramsűrűség a teljes testfelszínen
szimpatikus tónus csökken
vazodilatáció a mélyebb rétegekben

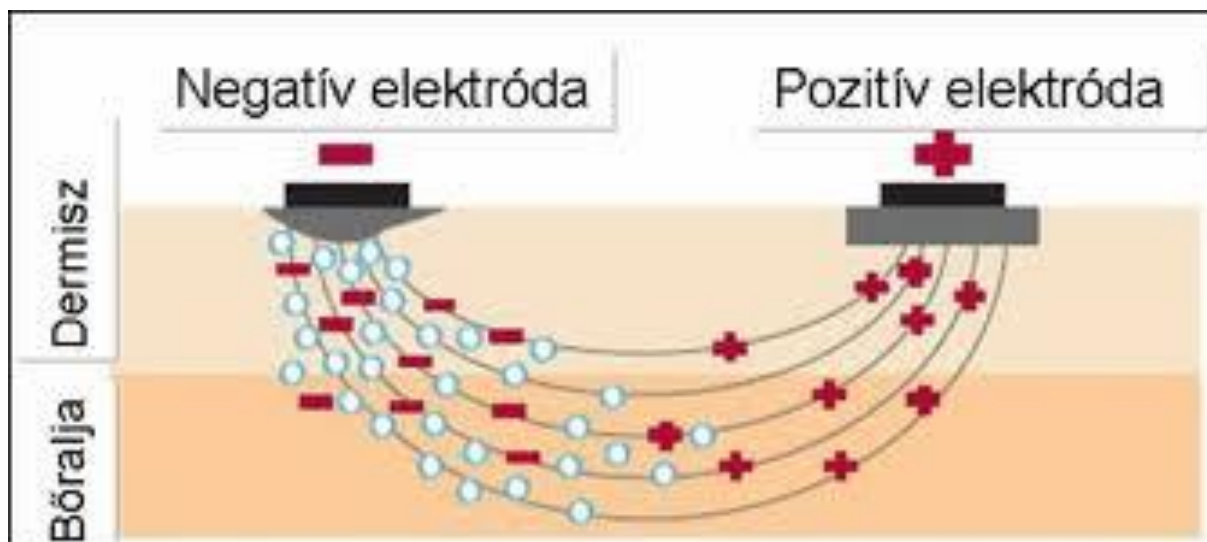

Iontoforézis: ionos gyógyszerek juttathatók be a két elektród között elhelyezkedő szervbe egyenáram segítségével.

Pl.fájdalomcsillapítók, gyulladáscsökkentők, értágítók, szövetpuhítók

Katoforézis – pl. szteroidok, lidocain

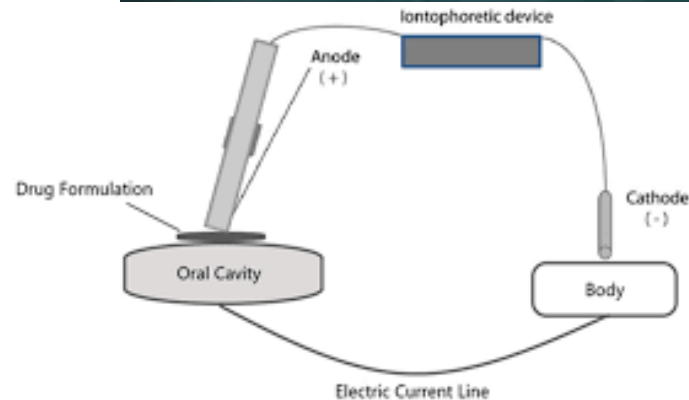
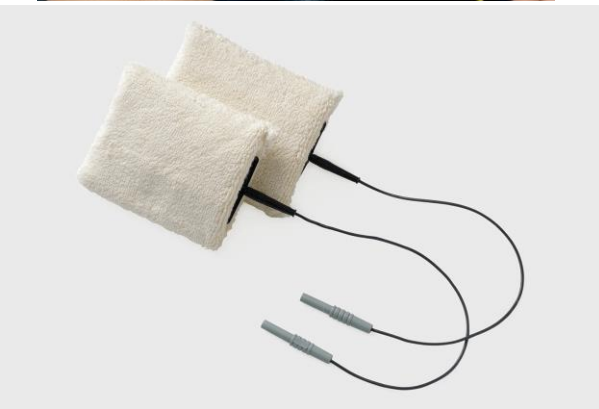
Anoforézis – pl. nem-szteroid gyulladáscsökkentők

Iontoforézis:

Előnye: kisebb mennyiség, lokális bevitel, más módon nem felszívódó gyógyszerek bevitele

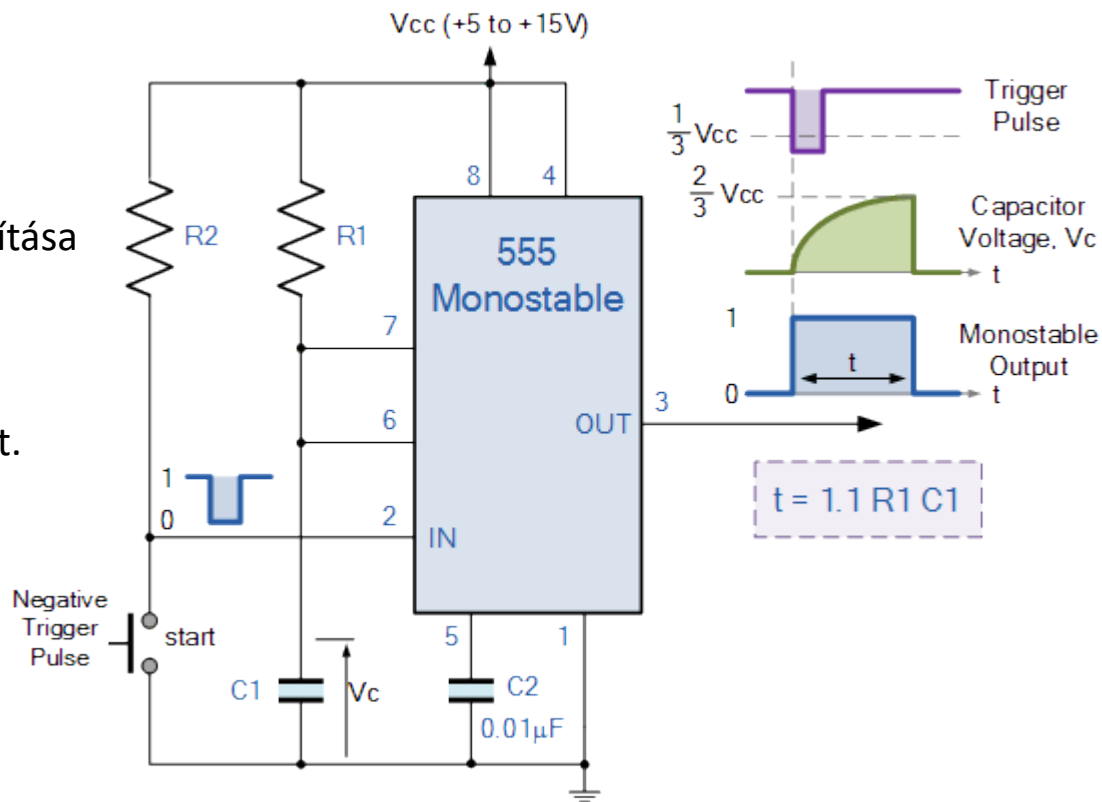
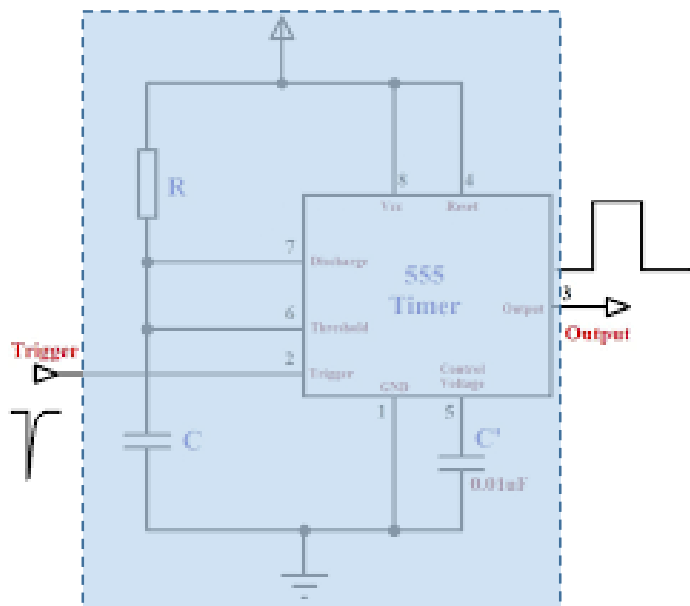
Hátránya: a dózis bizonytalan

Impulzus generátorok

Feladatuk egy vagy több impulzus előállítása (adott nagyságú és időtartamú)

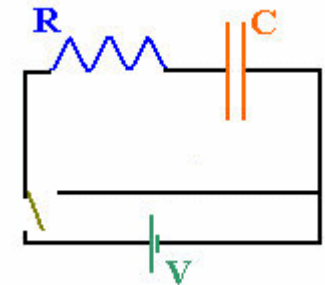
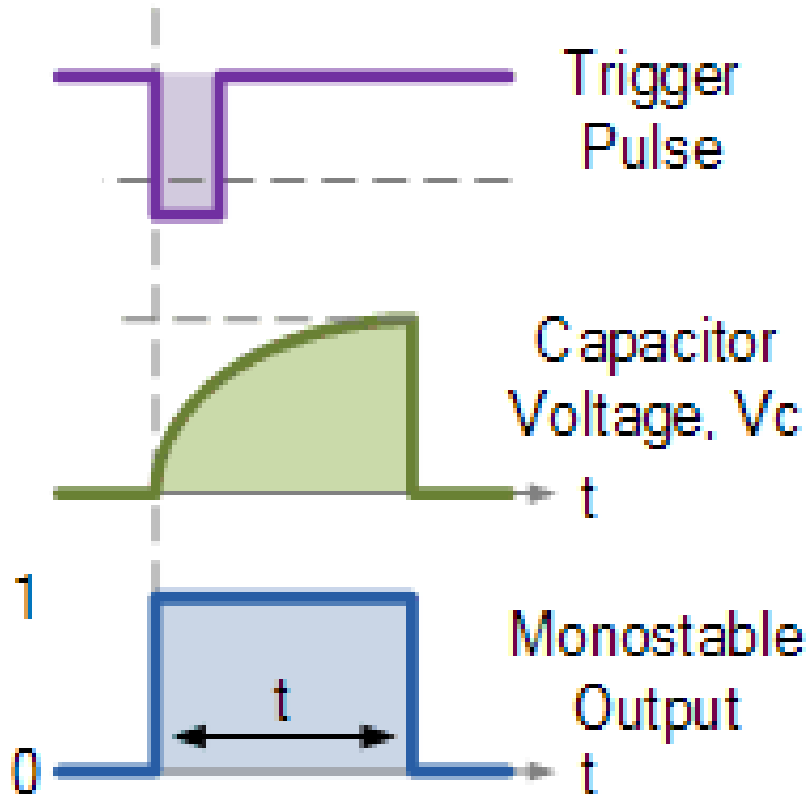
Trigger: bementi jel, aminek hatására az impulzusgenerátor előállít egy impulzust.

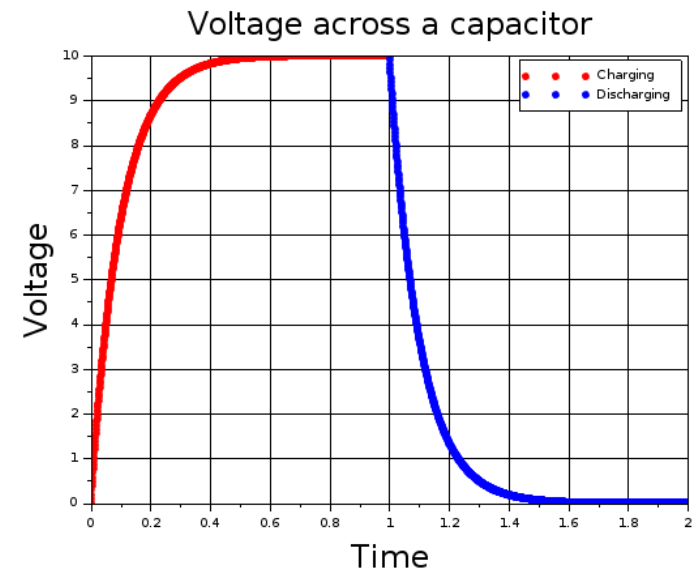
Monostabil áramkör:
Trigger nélkül nem történik semmi.
(tartós inaktív állapot)

Csak trigger eseményre kerül az áramkör aktív állapotba, ahonnan magától, automatikusan tér vissza az alapállapotba.

A legegyszerűbb időzítés az RC kör töltése/kisütése

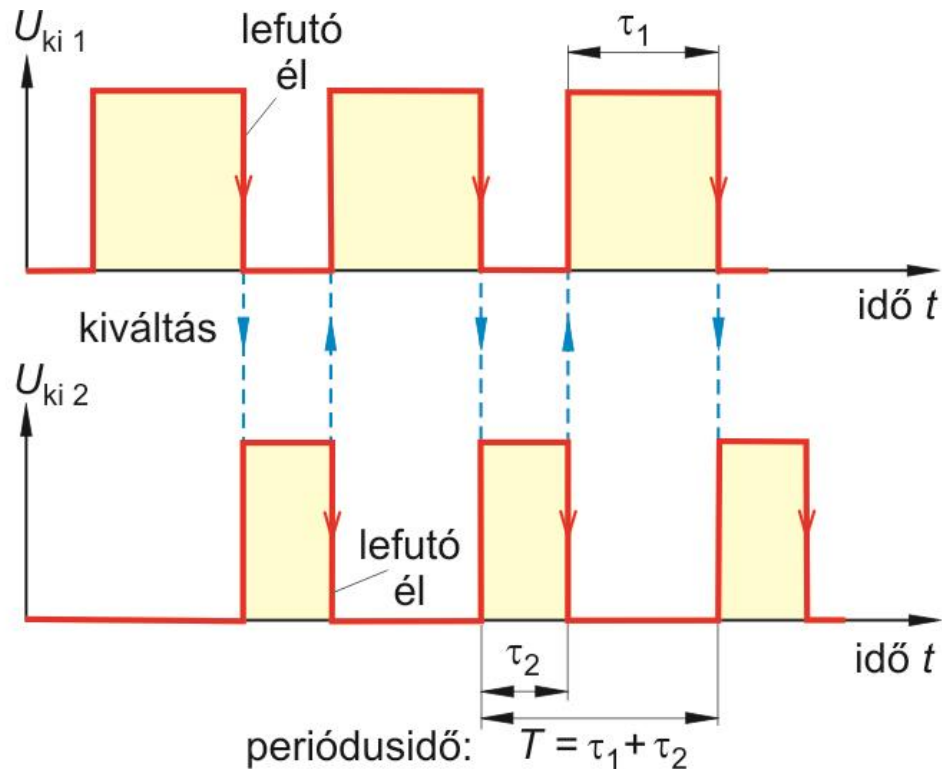
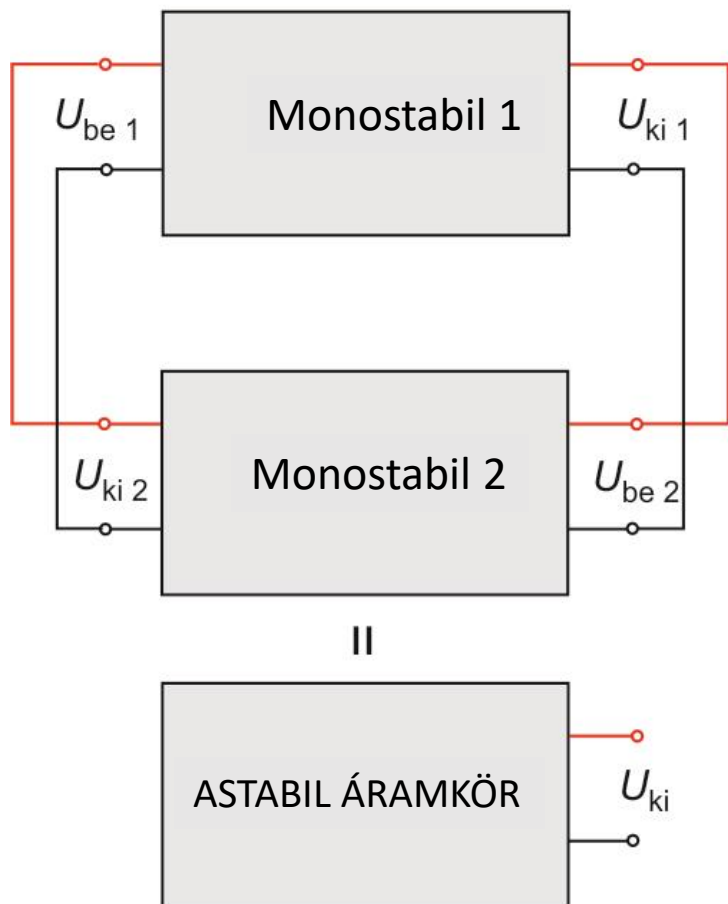

RC kör töltése
vagy kisütése

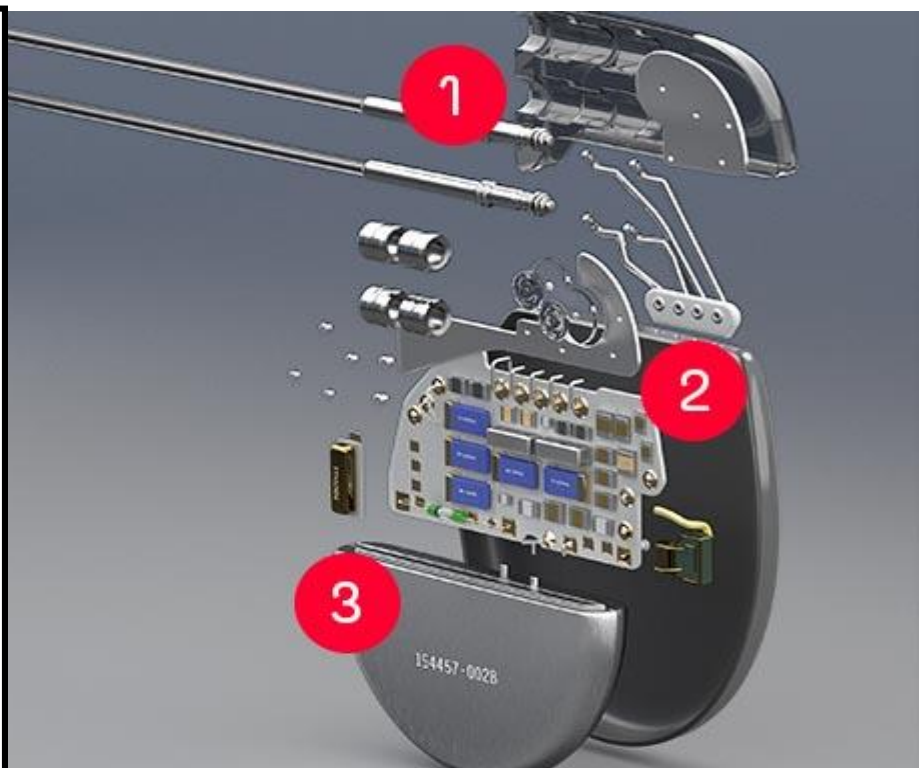
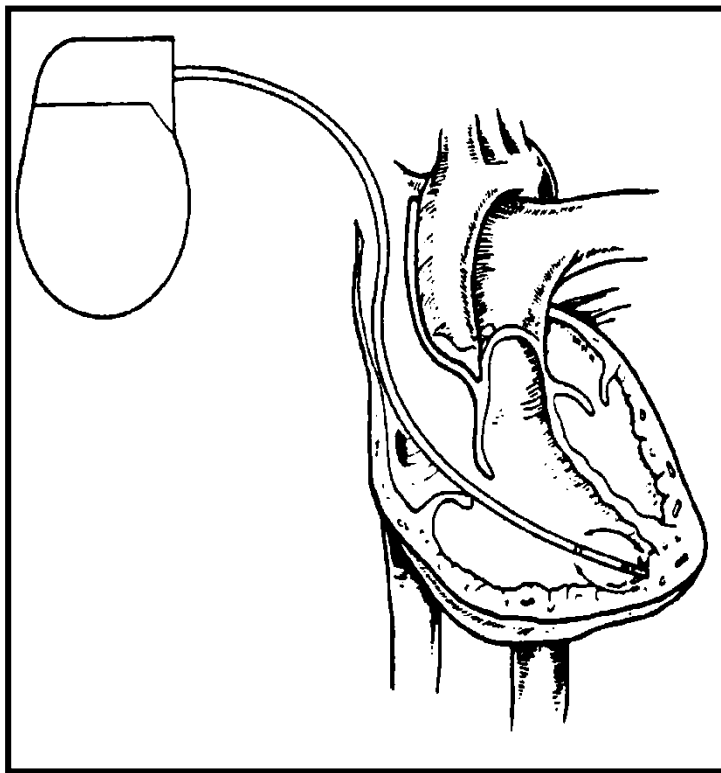

Astabil áramkör: folyamatosan impulzus-sorozatot állít elő, külső beavatkozás nélkül is.

Két monostabil áramkörből lehet legegyszerűbben létrehozni

$U_{ki\ 2}$ kitöltési tényezője: $\frac{\tau_2}{\tau_1 + \tau_2} \cdot 100\%$

Pacemaker

Pacemaker

I.	II.	III.	IV.	V.
Szabályozott üreg	Érzékelt üreg	Érzékelésre adott válasz	Ritmus moduláció	Többhelyes ritmus-szabályozás
0 = Nincs	0 = Nincs	0 = Nincs	0 = Nincs	0 = Nincs
A = Pitvar	A = Pitvar	I = Nincs inger	R = Ritmus moduláció	A = Pitvar
V = Kamra	V = Kamra	T = Inger		V = Kamra
D = Duális (A+V)	D = Duális (A+V)	D = Duális (I+T)		D = Duális (A+V)

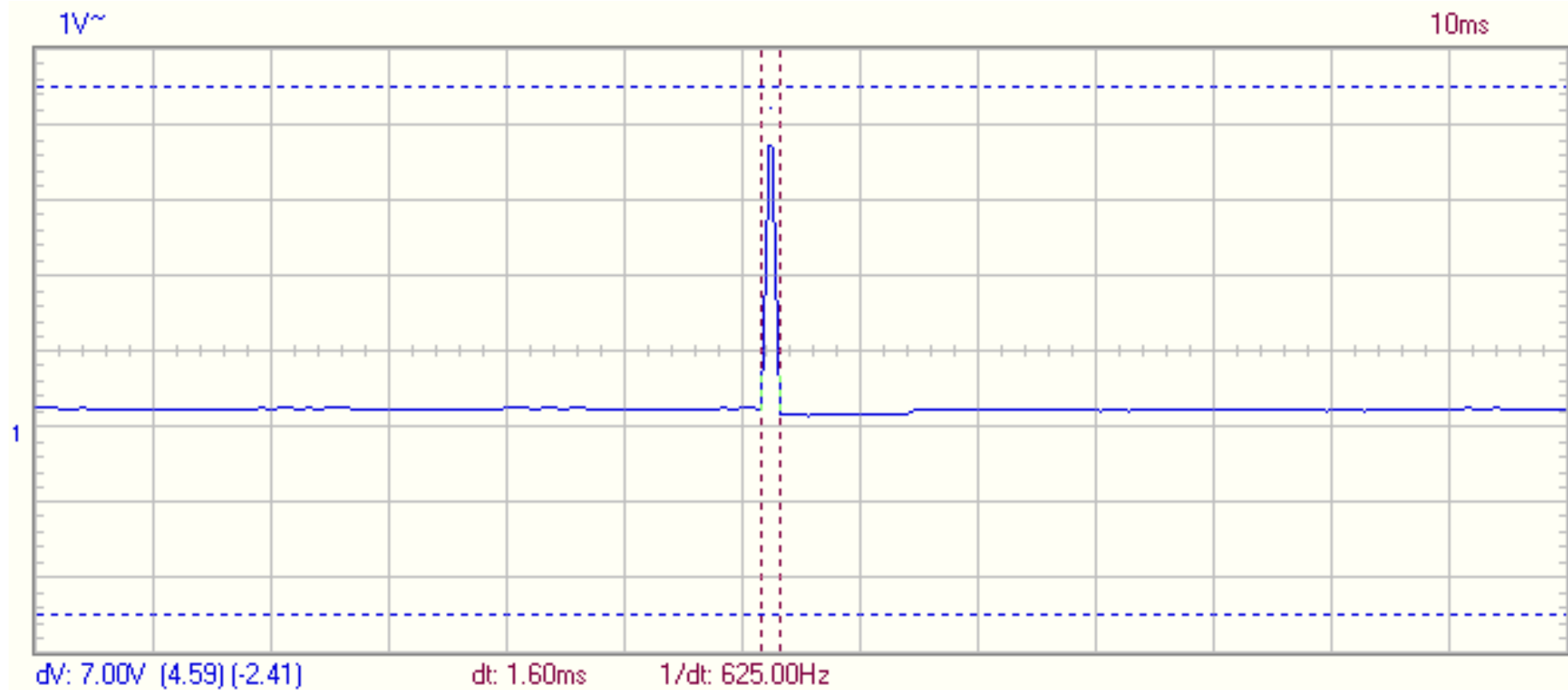

Példánkban: VVIR/AAIR

A nyugalmi (nem szabályozott) periódusidő kb 1s

tipikus pacemaker impulzus 1-2 ms ideig tart

Impulzus energia számítás

Az impulzus energiájának illetve egy impulzus alatt átfolyt töltésnek a kiszámítása az előállított impulzusok alapján ismert szöveti ellenállás esetén.

$$E = \frac{U^2}{R} \tau$$

$$Q = \frac{U}{R} \tau$$

$$P = U \cdot I, I = U/R$$

$$P = U^2/R$$

$$R = P \cdot t$$

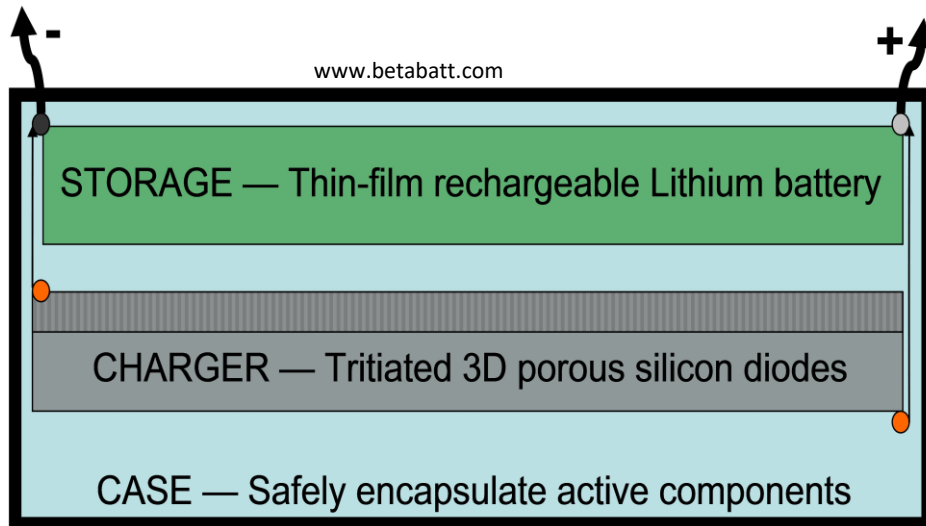
$$t = \tau = R \cdot C$$

$$Q = I \cdot t$$

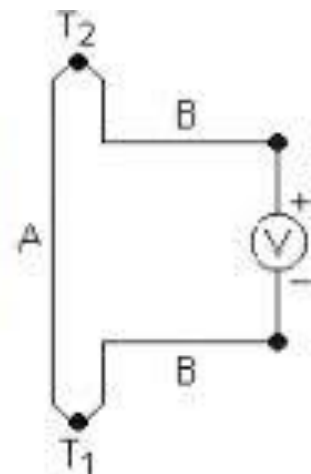
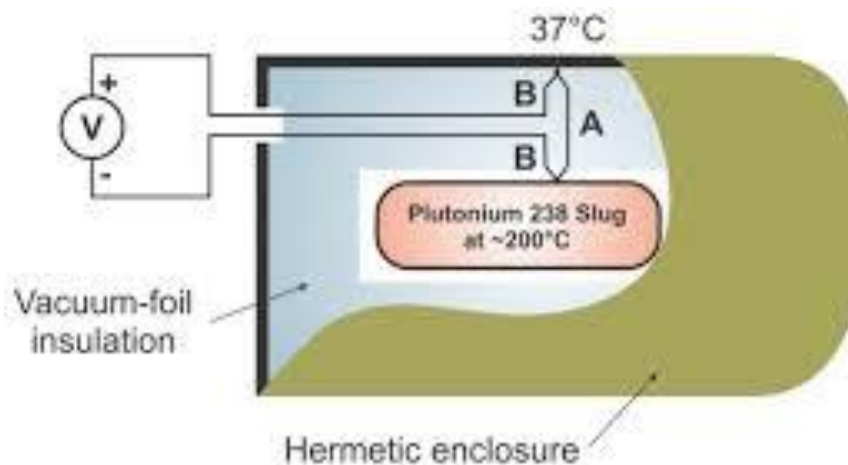
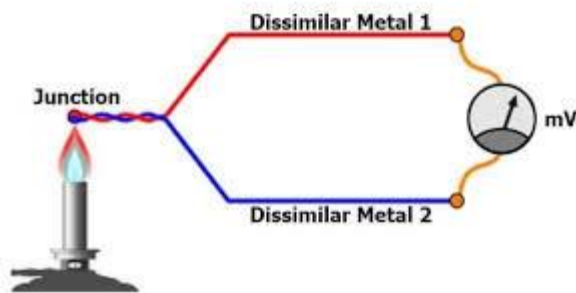
ÁRAMFORRÁS kell neki, olyan ami **SOKÁIG** kitart.

β -sugárzóval hajtott áramforrás

az ionizáció félvezetőben következik be, hasonló a napelemhez

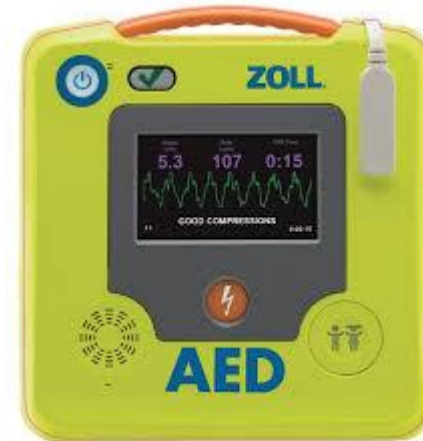
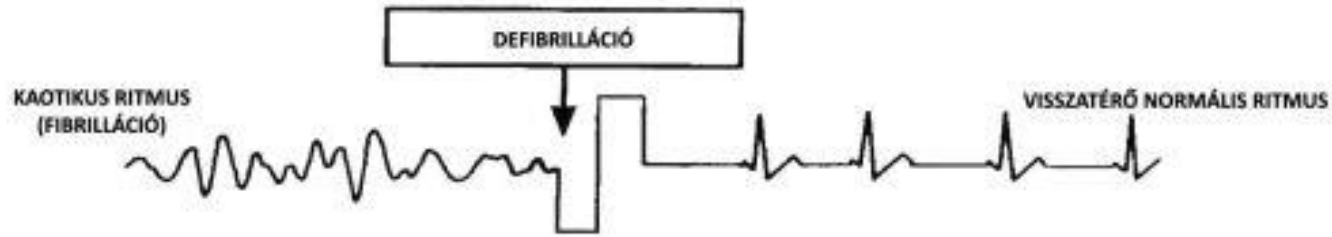

RTG : radioaktív termoelektromos generátor

Defibrillátor

(monostabil)

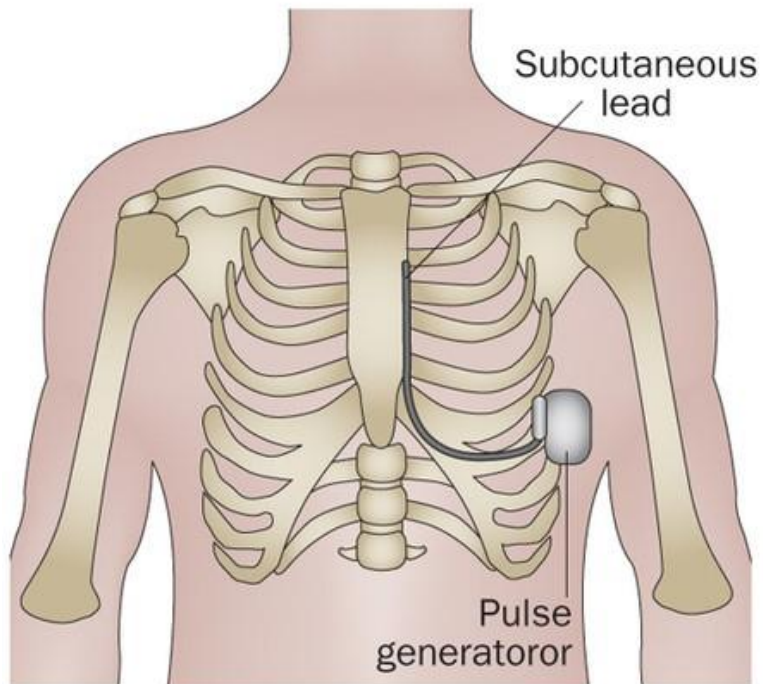
AED: Automated External Defibrillator

Cardioverter

ICD: Implantable Cardioverter Defibrillator

S-ICD

Transvenous ICD

